

„A kollégáim nevében is elmondhatom, hogy nem lehetünk elége-
detlenek, mert a gyerekek hozzáállása, a küzdőszellem, a kitartás
és a fegyelem többet elárul annál, minthogy hány aranyérem van
a nyakukban.”

TARTALOM

2. láthatár

Összehangolják
a tanterveket

6. tanárszemmel

Roma gyerekek az iskolában:
nem a lexikális tudás a fő –
Simon Gyöngyike írása

14. magánterület

Hányadika van ma? –
László Noémi írása

18. láthatár

Oktatás keresztyén
szellemiségben – 25 éves
a Talentum iskola

22. tanterem

Világhírű magyar
természettudósok élete
és munkássága

23. hivatalos

1. láthatár

A szabadság a témája
a 15. Bölcs Diákok országos
vetélkedőnek

8. szülői szemmel

A beugró tanci kalandjai
Csodálatos After Országban –
Bartha Réka írása

19. tanterem

Közel 10 ezer kötetet kínál
a Mesekuckó

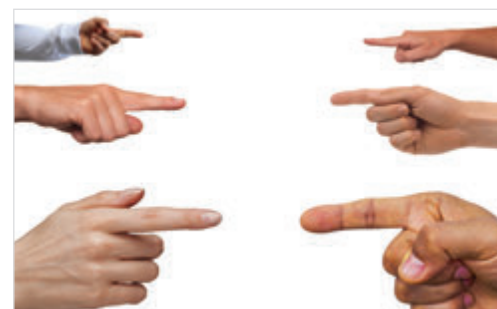
4. portré

„Ha jókedve van valakinek,
szívesebben tanul” –
Gebe Zoltán beszélgetése Gergely
Tamás fiatal fizikatanárral

15. láthatár

Városi szintű vidéki iskola Krasznán –
Szucher Ervin írása

20. lélekjelenlét

Empátia, konfliktus- és
stresszkezelés elemi
osztályokban – Mihály
Gyopár-Henrietta írása

10.

Többet ér a kitartás és a fegyelem, mint az érem –
Sportolimpia Kolozsváron

FOTÓ: SERAR SZABOLCS

• tanárszemmel • diákszemmel • szülői szemmel

• lélekjelenlét • tanterem • láthatár • óvoda • fotóriport

• hivatalos • vakáció • iskola és kultúra • pályáz(z)atok

• magánterület • térkép

Olvassa
a Magyar Közoktatást
a 2024/25-ös tanévben is!
www.comunitas.ro/mkorendeles

Kedves Olvasóink!

A 2024–2025-ös tanévben is számítunk megtisztelő figyelmükre. Reméljük, továbbra is megosztják lapunk hasábjain az oktatás problémáival, különféle szegmenseivel kapcsolatos meglátásaikat. Kérjük, számoljanak be a Magyar Közoktatásban arról is, ha sikertörténet születik iskolájukban, ha úgy látják, hogy diákjaikkal, tanítási módszereikkel kapcsolatban követendő példáról lehet beszélni. Arról is írhatnak, miként befolyásolta és befolyásolja a járványhelyzet a tanítás, tanulás folyamatát.

A Communitas Alapítvány által kiadott, immár tizenegy éve megjelenő Magyar Közoktatást együtt szerkesztjük az olvasókkal, szeretnénk, ha a pedagógusok továbbra is rendszeresen közölnének lapunkban.

Néhány ötletet nyújtunk arra vonatkozóan, hogy milyen témákról várjuk véleményüket, de természetesen ezen kívül az oktatás más vonatkozásait is meg lehet közelíteni:

- Amire büszke vagyok – iskolám/pályám/diákjaim sikertörténete
- Hogyan segíthetünk megőrizni a gyermeki kíváncsiságot a mai oktatási rendszerben?
- Mobiltelefon, okoseszközök az oktatásban – kreatívfejlesztés vagy elgépiesedés?
- Mi a legszebb és mi a legnehezebb a pedagógusi hivatásban?

Kitartást, jó munkát kívánunk! Várjuk véleménynyagait az mko@communitas.ro e-mail-címre!

A Magyar Közoktatás szerkesztősége

Kiegészítő tananyag
a középiskolai
oktatásban

emt.ro/vilaghirumagyartudosok

web: www.emt.ro
e-mail: emt@emt.ro
tel.: +40-744-783237

FIKA
különszám

Világhírű magyar természettudósok élete és munkássága

Petőfi
Kulturális
Ügynökség FIT/00087/2023

Erdélyi Magyar Műszaki
Tudományos Társaság

A Magyar Közoktatás elektronikus archívuma elérhető a <http://communitas.ro/main/kozoktatatas> webcímen.

 www.facebook.com/magyarkozoktatatas

Megrendeléseiket a www.comunitas.ro/mkorendeles webcímen mko@communitas.ro e-mail címen vagy a 0733-91-06-24-es telefonszámon fogadjuk.

Címünk: Redacția *Magyar Közoktatás*, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

Kiadja a Communitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit • Felelős kiadó: Lakatos András

Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Könczey Elemér

Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia

Telefon: 0040-733-91-06-24

e-mail: mko@communitas.ro

Redacția *Magyar Közoktatás*, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

Támogatók:

A szabadság a témája a 15. Bölcs Diákok országos vetélkedőnek

A Communitas Alapítvány közösen szervezi meg a Kolozsvári Református Kollégiummal és a Babeş–Bolyai Tudományegyetemmel az interdiszciplináris versenyt. A Bölcs Diákok országos szintű vetélkedőnek az idei lesz a 15. kiadása.

Az októberben meghirdetett verseny témája a szabadság. A szabadság keresésének és megtalálásának általános lehetőségeit és egyéni megéléseit tanulmányozzák a diákok különböző történelmi korok keretei között. A verseny célja megismertetni különböző történelmi korszakokat interaktív, szórakoztató feladatok segítségével. A vetélkedőre 3–4 fős középiskolás csapatok jelentkezését várják, egy vezető tanár kíséretével. Jelentkezni 2024. november 8-ig lehet a www.bod.comunitas.ro honlapon. Az elmúlt másfél évtizedben több mint 6000 diák vett részt a vetélkedőn, csapatokba rendeződve. A középiskolásokat célzó vetélkedőről október 8-án tartottak sajtótájékoztatót a szervezők, az eseményen jelen voltak társszervezők és egy tavaly részt vevő diák is. Molnár-Galaczi Júlia, a Kolozsvári Református Kollégium angol szakos tanára, a verseny feladatlapjainak írója elmondta, igyekeznek úgy összeállítani a feladatlapokat, hogy egyrészt ezáltal is támogassák az iskolai tananyagkeretet, másrészt pedig a diákok megtapasztalják a különböző tantárgyak közötti összefüggéseket, valamint az elmélet és a gyakorlat közötti kapcsolatot – amire sokszor az iskolai oktatás nem fektet kellő hangsúlyt. A *Maszol* honlapján megjelent beszámolóban az olvasható, a feladatlap mindig egy elolvasandó mű köré épül fel, amely a témához kapcsolódik. Ezekből olyan feladványsort állítanak össze, amelyben mindig vannak reál és humán jellegű kérdések egyaránt, hogy minden diák kamatoztatni tudja a tudását a csapatban. A diákok kreativitása és gyakorlatiassága alaposan próbára volt téve az elmúlt években, például kisfilmeket vagy éppen

szappant kellett készíteniük, de karitatív akciókban is részt vettek.

És hogy miért éri meg a Babeş–Bolyai Tudományegyetemnek (BBTE), hogy szinte tíz éve partner egy középiskolás rendezvényben? Markó Bálint rektorhelyettes elmondta, fontosnak tartja, hogy közvetlen benyomást szerezzenek arról, hogy mi történik az egyetem előtt, majd ezeket a tapasztalatokat begyűjtve kamatoztatni tudják az egyetemi oktatásban. Arra kíváncsiak legfőképp, hogy a diákok hogyan viszonyulnak különböző problémákhoz és azok megoldásaihoz.

„Azt hiszem, hogy az egyik legfontosabb oldala ennek a versenynek, hogy a csapatban való gondolkodásra tanítja meg a diákokat. A csapatdinamika minden évben más, minden évben új, minden évben kicsit forradalmi, hogy a szabadsághoz kapcsolódjak” – tette hozzá nevetve a BBTE rektorhelyettese. Az eseményen továbbá Majoros Csilla, a Communitas Alapítvány munkatársa, programkoordinátor és Daróczi Báborka bölcs diák beszélt a versenyről.

MAGYAR KÖZOKTATÁS

Szakemberek a magyar diákok románnyelv-oktatásáról

Összehangolják a tanterveket

A románnyelv-oktatás különféle vetületeire összpontosító szakmai konferencián értekeztek a szakemberek szeptember végén Szovátán. A tantervi reform a román nyelv nem anyanyelvként történő elsajátításának folyamatára terjed ki, az általános iskolától egészen a középiskoláig. Ennek keretében szükségessé válik az egyes oktatási szintek tanterveinek összehangolása. Ebben a kontextusban a tananyagok és oktatási módszerek átalakítása folyamatos szakmai párbeszédet követel meg.

Ennek okán szervezte meg a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége (RMPSZ) és a Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) a szakmai konferenciát a Teleki Oktatási Központban Kihívások és lehetőségek a román nyelv tanulásában a magyar tannyelvű iskolákban címmel. A rendezvénynek az volt a célja, hogy román nyelv oktatásának szakértői találkozzanak, eszmecserét folytassanak a nem anyanyelven történő románoktatás, -tanulás és -értékelés szempontjairól. Olyan gyakorlati megoldásokat, módszertani újításokat és stratégiákat vitattak meg, amelyek segíthetnek a román nyelv oktatásának hatékonyabbá tételében a magyar tannyelvű iskolákban. Az öt kommunikációs kompetencia (hallás-értés, beszéd, olvasás, írás, nyelvi készség) fejlesztését célzó módszertani útmutatók ismertetik az alapvető módszertani irányelveket, elemzik a román nyelvi kommunikációs készségek fejlesztésének sajátos aspektusait, valamint javaslatokat fogalmaznak meg a tanítási elvek, módszerek, tevékenység típusok és értékelési formák gyakorlati alkalmazására. Az útmutatók célja a pedagógiai munka színvonalának emelése, valamint a pedagógusok ösztönzése a román nyelv mint nem anyanyelv kreatív, innovatív megközelítésére. A cél az is, hogy az eddig bevált módszereket tovább lehessen fejleszteni, illetve, hogy a korábbi hibákat ki lehessen küszöbölni.

A háromnapos szakmai eseményen részt vettek az RMPSZ szakmai elnökségének, illetve programirodájának tagjai, az RMDSZ részéről Kallós Zoltán államtitkár, Szabó Ödön parlamenti képviselő, oktatási szakpolitikus, Mihályfalvi Katalin, a szövetség oktatásért felelős ügyvezető alelnöke. Az alábbiakban a konferencián elhangzott szakmai előadások kivonatai olvashatóak:

Schimbarea paradigmei examenului de bacalaureat la limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară

Prof. dr. Claudia ANDERCO

Avatarurile examenului de bacalaureat la limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară au debutat, prin programa de clasa a IX-a, sub auspiciile unei deschideri moderne spre dezvoltarea competențelor de comunicare și centrarea activităților didactice asupra gândirii critice și creative. Remarcăm însă disjunția dintre posibilitatea valorificării unei game foarte diferite de texte, oferind profesorilor libertatea

alegerii conținuturilor adecvate particularităților claselor (prin programele claselor IX-X), cu respectarea încadrării tematiche prevăzute într-un palier inter- și transdisciplinar, și prevederile programei pentru clasele XI-XII, respectiv ale programei de bacalaureat, în care se marchează valorificarea autorilor canonici și a competențelor corelate cu anumite concepte literare specifice, într-o viziune simetrică examenului de bacalaureat susținut de vorbitorii nativi ai limbii române. În acest context, schimbarea paradigmei examenului de bacalaureat la limba română nematernă rămâne dilematică, dar abordarea unei maniere adaptate la nivelul formulării subiectelor ar putea marca o diferență necesară și justă, în raport cu o generație de elevi, în a căror formare culturală sunt asimilate sinuozițiile și metamorfozele sistemului nostru de învățământ.

Cuvinte-cheie: română nematernă, programe, competențe, bacalaureat, schimbare.

Competența gramaticală, între realitate și ficțiune

Asist. univ. dr. Adelina BĂILĂ

Prezentarea noastră, Competența gramaticală, între realitate și ficțiune, are în vedere dezvoltarea competenței gramaticale în procesul de învățare a limbii române ca limbă nematernă (RLNM). Ne propunem, în primul rând, să evidențiem locul și rolul competenței gramaticale între celelalte competențe propuse în Cadrul european comun de referință pentru limbi (CECRL). Apoi, dorim să subliniem importanța predării progresive a elementelor gramaticale, atât internivel (de la nivelul A1 la nivelul B2), cât și intranivel (în interiorul aceluiași nivel de limbă) și, în același timp, importanța însușirii diverselor structuri gramaticale conform principiului comunicativ-funcțional de învățare a limbii. De asemenea, prezentăm câteva modele de exersare progresivă a unor elemente gramaticale, în contexte autentice de comunicare, pornind de la exerciții structurale și ajungând la activități de ascultare, citire, scriere și vorbire. În final, vom discuta câteva principii de evaluare a competenței gramaticale și câteva modalități de acordare a feedbackului.

Cuvinte-cheie: competență gramaticală, predare progresivă, exersare progresivă, evaluare, feedback.

Evaluarea standardizată a cunoștințelor de limba română ca limbă nematernă (clasa a II-a, a IV-a, a VI-a)

Prof. dr. Roxana Ștefania CIOBANU

Evaluarea competențelor fundamentale la finalul clasei a II, a IV-a și a VI-a se realizează la nivel național și reprezintă modalitatea de evaluare cu scop de diagnosticare, de orientare și de optimizare a învățării, fiind introdusă în legea educației, atât în Legea 1/2011, cât și în noua lege – 198/2023.

Rolul evaluării naționale la final de clasa a VI-a este formativ, astfel încât prin aplicarea acesteia, cei interesați – profesori, elevi, părinți, personal de conducere – pot avea o imagine asupra nivelului de formare la elevi a competențelor prevăzute

în programa școlară la aria curriculară limbă și comunicare. În funcție de rezultatele elevilor, se pot trasa parcursuri remediale individuale în vederea formării și dezvoltării competențelor și pentru realizarea unui progres care să ducă spre succesul școlar și personal.

Cuvinte-cheie: evaluare formativă, evaluare pentru învățare, competențe, progres, parcurs remedial.

Utilizarea resurselor educaționale în vederea îmbunătățirii procesului de învățare a limbii române ca limbă nematernă (manuale, auxiliare, RED-uri)

FORGÓ Éva-Erika, CSEREI Gyöngyvér, KAITÁR Roxana

Lucrarea vizează ilustrarea utilității și oportunității resurselor educaționale în raport cu programele școlare pe de o parte, respectiv cu formarea competențelor de comunicare pe de altă parte. În prima parte sunt prezentate aspecte teoretice, conceptuale privitor la resursele educaționale. Sunt prezentate scopul acestora, pașii în realizarea lor, aplicabilitatea etc. Apoi sunt trecute în revistă resursele disponibile în acest moment, atât cele aprobate sau avizate de Ministerul Educației (manuale, auxiliare), cât și alte resurse disponibile ca RED-uri (resurse educaționale deschise) sau cele de pe piața liberă. De asemenea, sunt punctate elementele de interes atât pentru cadrele didactice, cât și pentru elevi sau părinți privind utilizarea acestora în formarea competențelor de comunicare în limba română ca limbă nematernă.

Cuvinte cheie: resurse educaționale, competențe, programe, manuale, auxiliare.

Evaluarea în lumea lui „Homo Zappiens”

Prof. univ. dr. habil. Elena PLATON

Despre problema evaluării s-a vorbit extrem de mult, în diferite contexte și în diverse epoci. Prin urmare, conferința noastră nu are pretenția de a aduce elemente cu totul originale, ci de a reaminti și sistematiza câteva principii simple, care ar trebui să ne modeleze modul în care înțelegem, astăzi, să evaluăm competența comunicativă generală în limba română, ținând cont de trăsăturile lui Homo Zappiens. Acesta a fost descris de către doi cercetători olandezi care și-au petrecut mult timp în mijlocul copiilor spre a înțelege cum le-a schimbat tehnologia comportamentul față de învățare și modul de procesare a informațiilor. Pe baza acestui portret, vom aduce în discuție necesitatea evaluării competențelor orale, a aplicării unor teste de plasare pe nivel, precum și a unei evaluări formative susținute, adecvate profilului elevilor nonnativi implicați în procesul de achiziție a limbii române, care să transforme evaluarea sumativă într-o încununare firească a întregului parcurs pe care l-a traversat elevul, fără ca aceasta să constituie o sursă de stres.

Cuvinte-cheie: Homo Zappiens, competențe orale, test de plasare, evaluare formativă, evaluare sumativă.

Aspecte ale învățării limbii române ca limbă nematernă la ciclul primar

MAKAI Emese-Márta, KOCSIS Annamária, KARP Ágnes, SÁROSI Melinda, KASZIÁN Etelka

Reforma curriculară, care vizează procesul de învățare a limbii române la clasele primare cu predare în limba maghiară, are implicații profunde atât în sfera teoriei, cât și a

practicii educaționale. În acest context, este necesară schimbarea paradigmei în ceea ce privește conținuturile didactice, strategiile instructiv-educative și cele de evaluare. Noile cerințe curriculare, care au ca tendință principală realizarea concordanței între procesul instructiv-educativ și interesele/nevoile educaționale ale elevilor, reprezintă o provocare pentru cadrele didactice care predau limba română ca limbă nematernă. Ghidurile metodologice pentru formarea și dezvoltarea celor cinci competențe de comunicare (ascultarea, vorbirea, citirea, scrierea, competența lingvistică) descriu rețetele metodologice esențiale, analizează aspectele specifice ale dezvoltării competenței de comunicare în limba română, propun posibilități de aplicare a principiilor, metodelor, tipurilor de activități și formelor de evaluare. Prezentarea lor are ca scop perfecționarea muncii de la catedră și stimularea cadrelor didactice spre abordarea creativă a predării limbii române ca limbă nematernă.

Cuvinte-cheie: competențe de comunicare, strategii instructiv-educative, rețete curriculare, sugestii metodologice, dezvoltarea integrată a competențelor.

Adaptarea textelor pe nivel

Zoica ROMAN

Alegerea textului literar sau nonliterar de către profesorul de română care predă la secția maghiară constituie o adevărată provocare. Sursele de procurare ale textelor sunt multiple și, adesea, se pierde din vedere gradul de dificultate în înțelegerea textelor, mai ales dacă acestea nu sunt adaptate nivelului corespunzător sau dacă nu se respectă numărul de cuvinte potrivit. Dacă folosim microlimba pentru a ne face înțeleși în vorbire, atunci și în receptarea textelor vom face uz de aceasta, adaptând textele nivelului corespunzător elevilor noștri.

Cuvinte cheie: text, nivel, microlimbă, progresie, receptare.

Corelarea competențelor lingvistice cuprinse în Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară cu conținuturile prezentate în Descrierea minimală a limbii române

dr. SALAMON Boróka

Strămutarea punctului de greutate de pe conținuturi pe competențe prin Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară din 2017 a necesitat și necesită în continuare pregătirea cadrelor didactice pentru adaptarea la noile standarde de predare și învățare. În sprijinul acestor tendințe vine și Descrierea minimală a limbii române, realizată de Elena Platon, Ioana Sonea, Lavinia Vasii și Dina Vîlcu, care oferă o perspectivă holistică asupra achizițiilor de limbă la nivelurile stabilite prin Cadrul european comun de referință pentru limbi. Având la îndemână acest instrument deosebit de valoros, considerăm că ar fi benefică o uniformizare a testărilor inițiale și a celor finale de an, cu componenta indispensabilă a plasării pe nivel și a posibilității de măsurare a progresului elevului pe baza conținuturilor descrise, dar și o corelare a nivelurilor amintite cu competențele lingvistice urmărite și cu conținuturile de predat, prevăzute în programa școlară.

Cuvinte cheie: nivelurile de competențe lingvistice, plasare pe nivel, CECRL, uniformizarea testării inițiale.

Beszélgetés Gergely Tamás fiatal fizikatanárral

„Ha jókedve van valakinek, szívesebben tanul”

Főleg pozitív csalódások érték első tanítási évében a Kolozsváron a Babeş–Bolyai Tudományegyetemen végzett Gergely Tamást. A nagyváradi származású fiatal pedagógus tapasztalatairól, figyelemfelkeltési módszereiről és a fizikatanárok nehéz helyzetéről is mesélt.

– Ha jól tudom, mára teljesen elkötelezt magad a tanári szakma iránt. Mikor döntötted el, hogy fizikát szeretnél tanítani?

– Előbb döntöttem el azt, hogy tanár akarok lenni, utána kerestem magamnak tantárgyat a pályához. Az volt a célom, hogy egy nap visszakerüljek a régi sulimba, mert nagyon szerettem odajárni, a nagyváradi Ady Endre Líceumba. Az iskola beállítottsága miatt reál tár-

Sosem jöttem rá, mi alapján, de egy vonatút alkalmával eldöntöttem, hogy fizikus leszek, és nem vegyész.

gyak közül válogattam, főleg kémiában és fizikában voltam jó diákként. Mindkét szakra felvételiztem és bejutottam. Sosem jöttem rá, mi alapján, de egy vonatút alkalmával eldöntöttem, hogy fizikus leszek, és nem vegyész.

– Ez azért is érdekes döntés, mert a fizika karra évente elég kevesen jelentkeznek Kolozsváron. A felvételitől kezdve mennyire volt nehéz számodra elindulni ezen az úton?

– Abból a szempontból furcsa a képzés, hogy könnyű volt bejutni, hiszen a felvételit egy tehetséges nyolcadikos diák is megoldhatta volna, de ehhez képest magas szinten van az első év. Láttam a rációt a dolog mögött, de jó lenne nehézségi szintben közelebb hozni egymáshoz a kettőt.

– Említetted a Nagyváradra való visszatérés álmát, de volt-e egyetemistaként konkrét terved arra, hogy milyen suliban akarsz majd elhelyezkedni Kolozsváron?

– Tényleg karrierem kiteljesedése lenne, ha összejönne ez az álom, de nem mondhatom, hogy az elején komoly tervekkel indultam. Főleg a szerencsémnek köszönhetem azt, hogy első tanévemet a Báthory István Elméleti Líceumban tölthettem tanárként, hiszen Kolozsvár egyik legerősebb iskolájáról van szó. Ez mély víz is volt számomra, hatodiktól tizenkettedikig mindenféle osztályom volt. Ennek köszönhetően gyors visszaigazolást is kaphattam arról, jó vagyok-e abban, amit csinálok.

– Ért-e téged ott bármilyen meglepetés a diákok hozzáállását illetően?

– Sokkal rosszabbra számítottam, mint ami az órákon fogadott. Azt hittem, alapvető dolgokkal sem lesznek egyes diákok tisztában, és lassan tudok haladni velük. Főleg pozitív csalódások értek a kicsiknél és a nagyoknál egyaránt. Gyorsan jöttek rá egyes dolgokra a gyerekek. Érdekes meglepetés volt viszont az is, hogy amikor a hetedik osztályosoknak tartottam órát, az aktuális tananyag gond nélkül ment nekik, de nehézségekbe akadunk egy egyszerű osztásnál. Ekkor gondoltam bele, hogy ők a világjárvány idején voltak negyedikesek, amikor nem működött hagyományos módon az oktatás. Hihetetlen, mennyire érezzük még mindig a hatását annak az időszaknak.

– Mivel szóba hoztad a tananyag kiadását, érdekelne, szerinted volt-e hasonló befolyásoló hatása a sztrájknak is a diákok fejlődésére?

– Határozottan kisebb hatása lehetett, mert tanév vége felé jártunk, és nem volt nagyon hosszú időszak. Érett az már egy ideje a pedagógusokban, ügyesen időzített, indokolt sztrájkokról beszélhetünk. Az érettségi és a nyolcadikosok vizsgája elé tették. Lehet, hogy maradtak ki akkor is részek a tananyagból, de azt inkább be lehetett pótolni, mint a koronavírus-járvány miatti kiesést.

Szerintem érdekesebb lenne arra kihegyezni, hosszú távon emlékszik-e rá valaki, miért izolál olyan jól a termopánablak. Ez nem mérhető számokban, mint a jegy, de nekem tanárként inkább az a fontos, hogy megmaradjon a tudás.

– Pályakezdőként milyen képed van arról, hogy milyen a szakmának a helyzete Kolozs megyében és országos szinten? Gyakran lehetett az elmúlt években pedagógushíányról hallani, te mit tapasztaltál, van elég fizikatanár?

– Szerintem reál szakos tanárokból mindenhol hiány van. Gondoljunk bele abba, hogy egy informatika szakot végzett diák kap egy jó ajánlatot valamelyik cégtől. Attól a pillanattól kezdve nem fog eszébe jutni az a lehetőség, hogy fizikát vagy kémiát tanítson néhány év múlva a gyerekeknek. Ameddig a tanügyi fizetések nem lesznek piaci szinten, más szempont miatt sem lesz a szakma

vonzó a fiatalok számára. Ezzel a hiánnyal sürgősen kezdeni kellene valamit. A fizikatanárok között nyilvánvalóan kevés a fiatal, emiatt távolodik a tantárgy a diákoktól. Tisztelem az idősebb kollégáimat, de ők másképp kommunikálnak a gyerekekkel, mint például én.

– *A fizetésekén kívül egyévnnyi tanítás után milyen problémákat érzelsz még a tanügyben?*

– Idén a tanári versenyvizsgára való készülés közben meg voltam rökönnyödve, hogy a számunkra előírt legújabb módszertani könyv 2009-es, de vannak annál sokkal régebbiek is használatban. A tanügyminisztérium úgy gondolja, hogy nekem napjainkban az akkori módszerekkel kellene oktatnom. Ezenkívül probléma a fizikavizsga nehézsége is a többihez képest, ezt a jegyek is megmutatják. Akkor foglalhat el valaki végleges helyet a tanügyben, hogyha hetes osztályzat felett ír, más esetben helyettesnek mehet. Országszerte az összes jelentkezőnek általában a fele éri el ezt az eredményt, és foglalhat el végleges állást, a fizikatanárok esetén ez nagyjából tizenöt százalék. Indokolatlanul nehéz a vizsga.

– *Rátérve kicsit a nemrég megkezdődött új tanévre, több változást is hozott számodra az előzőhöz képest, mi jelent számodra most új kihívást?*

– A legnagyobb változás az, hogy idén két román suliban tanítok, az egyik a Ion Creangă a másik a Iuliu Hațieganu. Nem beszélek olyan rosszul románul, de kihívás számomra ötven percig fizikát magyarázni a gyerekeknek, bele kell majd jönnöm. Tanév közben valószínűleg más tényezőkből is érzek majd változást, a diák figyelmének a lekötése például mindig fontos feladat. Az elmúlt hetekben egyik iskolában sem találkoztam telefonozó tanulóval, úgy látom, ezután sem fogok. Szerintem működik az új rendszer, ezzel együtt az én mondanivalóm nem lesz mindenképpen érdekesebb számukra, de legalább nincs ott még egy dolog, ami elvonhatja a figyelmüket.

– *Így már három iskolával kapcsolatban is van némi tapasztalatod. Sokan gondolják úgy, hogy színvonal szempontjából a diákok hozzáállásán is meglátszik a különbség egyes sulik között. Te érzékelte-e bármi ilyesmit eddig?*

– Az oktatásban sajnos rengeteg különbség van az iskolák között, gondolok arra, hogy vidéken sokkal rosszabb lehet a helyzet, ott még nem tanítottam, de több forrásból hallom és érzékelem. Városon belül szerintem nem lehet nagy egyenlőtlenségekről beszélni, legalábbis eddig én nem vettem észre ilyesmit. Van azért néhány olyan sulis Kolozsváron, ahol tízesen kívül hallani sem akarnak jegyről, ezek

szereplők voltak az órákon, különböző helyzeteket szemléltettem általuk, a diákok nagyon szerették őket.

– *Egyes osztályokban profiltól függetlenül érettségi tantárgy lehet a fizika. Amikor tudod, hogy a diákok számára különösen fontos lehet ez a tantárgy a jövőben, másképpen tartod-e az órákat, mint alapesetben?*

Gergely Tamás fizikatanár: „reál szakos tanárokból mindenhol hiány van”

ben minden bizonnyal többet tanulnak a diákok, mint máshol, de abba inkább nem mennék bele, hogy ott mi motiválja őket, óriási teher van rajtuk.

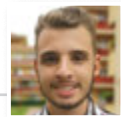
– *Visszakanyarodva a személyes tapasztalataidhoz, ha az összes külső, zavaró tényezőt figyelmen kívül hagyjuk, és csak a tananyagot nézzük, mennyire könnyű a diákoknak elmagyarázni a nehezebb részeket úgy, hogy mindenki megértse?*

– Szerintem úgy nem lehet elmondani, hogy harmincból harminc gyerek megértse. Amikor azt érzem, hogy elakadok, a való életben való alkalmazással igyekszem érthetően elmagyarázni az adott leckét. Könnyű olyan példákat találni a mindennapokból, amelyek köthetnek az anyaghoz. Másik módszerem a humor, mert ha jókedve van valakinek, sokkal szívesebben tanul, mint alaphelyzetben. Alfonz és Rozi nevű kitalált karaktereim például visszatérő

– Egyértelműen figyelembe veszem ezt. A tanterv sok dolgot előír, de nagy szabadságom van abban, hogy ezt tanárként hogyan kezelem. Ha tudom, hogy a diákok valószínűleg nem mennek fizikaegyetemre, teljesen más megközelítést alkalmazok, mint akkor, amikor az osztály fele mérnök akar lenni. Az érettségi kapcsán mindenki arra törekszik, hogy meglegyen, vagy minél jobb eredményt érjen el rajta. Szerintem érdemesebb lenne arra kihegyezni, hosszú távon emlékszik-e rá valaki, miért izolál olyan jól a termopánablak. Ez nem mérhető számokban, mint a jegy, de nekem tanárként inkább az a fontos, hogy megmaradjon a tudás.

GEBE ZOLTÁN

zoli.gebe@proton.me

Roma gyerekek az iskolában: nem a lexikális tudás a fő

A roma gyerekek iskolába való beszoktatása sok kihívást és lehetőséget rejt magában, mivel gyakran olyan kulturális és szociális különbségekkel kell szembenéznük, amelyek befolyásolhatják iskolai sikerüket. A sikeres integráció érdekében fontos, hogy az iskola és a pedagógusok megfelelő módszereket alkalmazzanak, amelyek figyelembe veszik a roma közösségek sajátos igényeit, értékeit és tapasztalatait.

Amíg óvónóként dolgoztam, nem is gondoltam volna, hogy milyen kihívásokkal jár roma gyerekeket tanítani, nevelni. Most, hogy már Isten nekem szánta ezt a kihívást, büszkén teszek meg mindent azért, hogy a diákjaim biztonságban, szerető környezetben, fejlődési lehetőségek között érezhessék magukat, viszont ehhez számtalan tényezőt szükséges szem előtt tartanom.

Egy magyar nemzetiségű gyerekeket nevelő iskolában nem kerülnek előtérbe a kulturális különbségek, viszont a roma közösségek sajátos szokásokat, értékeket és életmódot követnek, amelyek eltérhetnek az iskola által elvárt normáktól. Ezek az eltérések befolyásolhatják a gyerekek tanulási szokásait, iskolai viselkedését és szociális kapcsolatait. Fontos, hogy az iskola tiszteletben tartsa és megismerje a roma kultúrát, hogy csökkentse a lehetséges konfliktusokat, és elősegítse a beilleszkedést. Kihívás volt számomra elfogadni, megérteni azt, hogy ők sok mindenben másak: más az életmódjuk, felfogásuk, tapasztalatuk, céljuk, viselkedésük. Tudtam, hogy azért, hogy én kiteljesedhesek a munkámban, és sikereket érhesek el a gyerekekkel, nekem kell nyitottnak, elfogadónak, empatikusnak lennem. Ha a gyerekek ezt látják tőlem, ők is ez szerint fognak viselkedni.

Beszoktatás ideje alatt nem csupán a gyerekek kellett megszokják az iskolai

FOTÓK • PIXABAY

Fontos, hogy a roma fiatalok biztonságban, szerető környezetben, fejlődési lehetőségektől körülvéve érezhessék magukat

mindennapok rendszerességét, időbeli felosztását, a szabályok betartását, egymás testi épségének megtartását, az én stílusomat, elvárásaimat, hanem én is figyelembe kellett hogy vegyem a családi háttérüket, az érzelmi instabilitásukat, a kommunikációs nehézségei-

Kihívás volt számomra elfogadni, megérteni azt, hogy ők sok mindenben másak: más az életmódjuk, felfogásuk, tapasztalatuk, céljuk, viselkedésük.

ket, a gondolkodásmódjukat, a sokszor igen furcsa és érthetetlen szokásaikat. El kellett fogadnom, hogy sok szülő csupán a segélyekért járattja a gyerekét

iskolába, sokszor pedig nem is engedi, mert otthon dolgoznia kell a gyerekeknek. Rendszeresen teszek azért, hogy a gyerekek már az iskola első napjaiban megszeressék a második otthonukat, és a szülők is megértsék, miért fontos az iskola.

A beszoktatás időszakában nyelvi akadályok kerülnek előtérbe, ugyanis sok roma gyermek számára az iskolai oktatás nyelve nem az első nyelv, ami megnehezítheti számukra a tanulást. Ez különösen az első években okozhat nehézséget, amikor a gyerekek még nem érzik magukat magabiztosan a tanítás nyelvén. Többször vettem észre, hogy egyes alapszavak ismeretlenek a tanulóknak, valamint sok diák képtelen értelmes mondatokat alkotni, öszszefüggően kommunikálni. Nem értik a mondanivalók mögöttes jelentését, például mese hallgatása után képtelenek megfogalmazni a mese tanulságát.

Ez a hátrány nem csupán a beszoktatás ideje alatt van jelen, hanem sajnos éveikig.

A pedagógus különösen figyelembe kell vegye a szociális-gazdasági hátteret. Sok roma család nehéz szociális-gazdasági körülmények között él, ami befolyásolhatja a gyermekek iskolai teljesítményét. Az ilyen családokban a gyerekek kevésbé férhetnek hozzá oktatási eszközökhöz, és gyakran a szülők is kevesebb oktatási tapasztalattal rendelkeznek, ami nehezíti a tanulás támogatását otthon. Az iskoláknak fontos figyelembe venniük ezeket a körülményeket, és segíteniük kell a gyerekeknek az eszközhiány és az otthoni támogatás hiányának kompenzálásában. Mivel egyes gyerekek csupán azért jönnek iskolába, hogy melegben legyenek, uzsonnát kaphassanak, és persze a szülők részesüljenek a szociális támogatásban, szinte lehetetlen elvárás az, hogy iskolai felszereléssel vagy akár igényes, tiszta ruhában jöjjenek iskolába. Nekem kell önerőből vagy apróbb támogatásokból biztosítani az iskolai felszereléseket az iskolától kapott eszközök kiegészítéseként, remélve azt, hogy ezáltal a gyerekek is jószíviséget tanulnak, megtanulják megbecsülni a felszereléseiket.

Megtapasztalhatják a versenyszellem érzését, ahol megtanulnak nyerni és veszteni, ahol rájöhetnek arra, hogy a célokért tenni kell, még akkor is, ha a siker ára kemény és időigényes munka.

A roma diákok gyakran szembesülhetnek előítéletekkel és diszkriminációval mind az iskolában, mind a társadalomban. Ez alacsony önbizalomhoz és szorongáshoz vezethet, ami befolyásolja a tanulási teljesítményüket. Fontos, hogy az iskolai környezet befogadó és támogató legyen, és hogy a tanárok, valamint a többi diák is tisztelettel és nyitottsággal viszonyuljon a roma gyerekekhez. Sokszor kerülök hátrányba

egy iskolán kívüli programokban, amikor kiderül, hogy a programon roma gyerekekkel vennék részt, de szerencsére a másik oldal is jelen van, hisz sok olyan jólelkű ember létezik, aki épp hogy támogat és segít minket, hogy különféle események részesei lehessünk, ezáltal bővítve a gyerekek tudását, tapasztalatait, élményeit.

Mivel az iskolának ezen részében csak roma gyerekek járnak, így a magyar gyerekekkel való összeszoktatás nincs jelen, viszont a közösségben való helyes és elfogadható viselkedés megtanítása nagy kihívás. Rendszeres az egymás bántása, az agresszív viselkedés. A roma gyerekek esetében, mint minden más csoportnál, az agresszív viselkedés egyéni tényezőkből és környezeti hatásokból eredhet. Az agresszió különböző formákban jelenhet meg, például verbális támadások, fizikai konfliktusok vagy destruktív viselkedés formájában. Fontos megérteni, hogy az agresszív viselkedés mögött általában nem a roma gyerekek kulturális háttere áll, hanem sokkal inkább szociális, gazdasági és családi tényezők, amelyek gyakran fokozott stresszt és bizonytalanságot okoznak. Ha egy iskola nem biztosít megfelelő támogatást és elfogadó légkört a roma gyerekek számára, az elszigetelődés és a diszkrimináció érzése agresszióhoz vezethet. Ha a gyerekek úgy érzik, hogy kirekesztik őket, vagy másként bánnak velük, mint a többiekkel, az frusztrációt és védekező agressziót válthat ki. Ezek megelőzése érdekében már a beszoktatás első percétől kezdve folyamatos a kommunikáció ebben a témában, ami átöleli a teljes iskolai évet, sőt az egész iskolai ciklust.

Többéves tapasztalat után rájöttem arra, hogy főleg a beszoktatás ideje alatt, de a teljes évben, hogy nem feltétlenül a lexikális tudás megszerzése az első és legfontosabb cél. Mivel a gyerekek viselkedése, érzelmei eltérnek a megszokottól, így folyamatos a kommunikáció az egymás elfogadásáról, a szeretetről, a jószíviségről, háláról és minden olyan tulajdonságról, érzelméről, ami szükséges a boldog, kiteljesedő élethez. Ezek a tényezők napi szinten kell hogy megjelenjenek a mesékben, beszélgetésekben, játékok témájában, a cselekedetekben, példamutatásban.

Ezek mellett rengeteg időt szükséges szánni az olyan tevékenységekre, iskolán kívüli programokra, amik által a diákok megtapasztalhatják, hogy mennyire fontos a tudás megszerzése, hogy a tudás hatalom. Számos programon azért veszünk részt, hogy a gyerekek tapasztalatokat szerezzenek, élményeket gyűjtsenek, megismerjék a különböző viselkedési szabályokat, az etikettet. Egyes, számukra elérhető versenyen is részt szoktunk venni, amin megtapasztalhatják a versenyszellem érzését, ahol megtanulnak nyerni és veszteni, ahol rájöhetnek arra, hogy a célokért tenni kell még akkor is, ha a siker ára kemény és időigényes munka.

A roma gyerekek iskolába való beszoktatása nem csupán az egyén szintjén fontos, hanem társadalmi jelentőséggel is bír.

A roma gyerekek tanítása, nevelése óriási kihívás, viszont Joe Girard szerint a sikerhez vezető lift nem működik. Lépcsőt kell használni, lépésről lépésre. Hiszem, hogy sok apró lépés, a befektetett közös és kitartó munka meghozza a gyümölcsét.

Végezetül pedig úgy gondolom, hogy a roma gyerekek iskolába való beszoktatása nem csupán az egyén szintjén fontos, hanem társadalmi jelentőséggel is bír. Az oktatás kulcsfontosságú a roma közösségek számára, hogy lehetőséget kapjanak a társadalmi integrációra és a gazdasági helyzetük javítására. A befogadó oktatási rendszer, amely figyelembe veszi a roma diákok speciális igényeit, hozzájárulhat a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentéséhez és a közösségek közötti együttműködés erősítéséhez.

A szerző a székelyudvarhelyi Tompa László Általános Iskola Budvár alegységének pedagógusa.

SIMON GYÖNGYIKE

simongyongyike1@gmail.com

A beugró tanci kalandjai

Csudálatos After Országban

Eddigi életem egyik legnagyobb kihívása, egyben egyik legjobb tapasztalata is volt az, hogy bevállaltam – beugróként – egy hétre a délutáni oktatást (köznyelven: after) másodikos lányom osztályában. Nyilván, nem volt ez holmi „vakrandi”, hiszen az Iskola másként hét keretében volt már alkalmam találkozni ilyen felállásban Leával és osztálytársaival, azonban ez most mégis más volt egy kicsit. Egyhetes „rutinra” kellett felkészülnöm, berendezkednem.

Előzetes elképzelésem az volt a dologról, hogy a hazai tanügyi rendszer egyik legínycsiklandóbb formája lehet ez a délutáni foglalkozás, hiszen nincsen sok megkötés, „kicsi házizás” mellett szabadon választható, mivel köti le az ember lánya és 13-14 apróka, de már nagyobbacska gyermek figyelmét, amíg értük jönnek az általában délután 4-ig dolgozó szülők.

Felvértézve a napi foglalkozások lehetőségével, előbb a kemény diót puhítottam kicsit: elbeszélgettem Leával arról, hogy miként segíthet nekem ebben a folyamatban. Számoltam azzal, hogy neki kicsit fura lesz, hogy öt napon át a szülőanyja a „délutáni tanci”. Meg szerettem volna előzni a szerepkeverést, különféle projekciókat és a laza hazai bakalódás teljesen klasszikus viselkedésformáinak felbukkanását, így hát elmagyaráztam neki, hogy „én itt most mindenkinek az anyukája és tancija vagyok, amikor hazajövünk, akkor csak a te anyukád”. Aztán kisvártatva kiderült, hogy a beszélgetés eredményes volt, sőt ez volt a legkisebb kihívás ebben az afteres kalandban...

Eleve úgy terveztem, hogy a hétfői nap – az adott keretek között – a kísérleti nap lesz, amelyen megfigyelem a csoportdinamikát és azt, hogy mindaz, amit elképzeltem egyhetes rutinként, működik-e a helyszínen, a gyakorlatban. Általános keretezésként becipeltem egy utazótáskányi plüssjátékot a gyereklétszámra méretezve, hogy az ebéd és a házi feladat

LEARAZAI

Erdei házikó

abszolválása között legyen egy úgynevezett „átvezető”: a plüssfigurák segítik a gyerekeknek elmondani azt, hogyan érzik magukat, ízlett-e az ebéd, és van-e valami gondjuk, amit meg kellene beszélni a kötelező programpont előtt. Ezt a plüssözést a hét valamennyi napján eljatszottuk, és nagyon szerettük, gondolom, azért is, mert a plüssök puhasága valamilyen meghosszabbította a hangulat- és relaxációs zene légységát, amelyet ebéd közben hallgattattam velük. Kicsit fura volt számukra, hogy evés közben az ember énekhangmentes muzsikákat hallgat, de elmagyaráztam nekik, hogy ilyenkor nyugodtnak kell lennünk, mert a gyomrunk könnyebben emészt. Ja, és az evésre kell figyelni, nem nézünk közben ugránczó képeket az okostáblára kivetítve, mert annak mindenhez van, csak a nyugalomhoz nincs köze.

Az első nap tanulsága számomra az volt, hogy a délutáni felügyelő teljesen más közösséggel találja szemben magát, mint amely a délelőtti oktatáson részt vett.

Ahogy 24 gyermekből csak 13-14 marad, teljesen megváltozik közöttük a kapcsolati dinamika, így a háziírás után arra összpontosítottam a figyelmem, hogy a kisebb csoportos szabad tevékenységek alatt egy csoportban legyen nyugodtabb természetű gyerek is az izgágák mellett, mert játékony hatással van az interakcióra. Ez alól kivételek voltak a spontánul összeverődő fiúcsapatok, amelyekben még a fénysebességnél is gyorsabban változott az interakció előjele: egyik másodpercben harmonikusan elváltak, a következő másodperc töredékében már egymás nyakán, fején csücsültek, és körvonalazódott valamiféle konfliktus. Ezt nem lehet kibekkelni, hiszen a fiúknál körülbelül ez a ritmus, ami nekem eddig azért nem tűnt fel, mert egyfelől lányom van, másfelől meg nem voltam ilyen sokáig együtt velük, és főként nem ilyen keretek között. Az udvaron a hasonló vitás helyzeteket úgy sikerült megoldanom, hogy bedobtam egy általam irányított közös játékot, ami elterelte a figyelmet a másik püföléséről,

és mivel ezek általában fizikai erőfeszítést igénylő tevékenységek voltak, csökkentették az összetűzésekre fordítható energia-tartalékokat is.

A keddi napunk pajkosabbra sikeredett. A tanárnős hanghordozást csupán az ebéd és a plüssözés után, a házi feladatok közös megoldásakor vetettem be: „Miiiiiiindenki előőőőővettte a mateeeeeekfüzeteeeeet?” „Jóóóóó! Akkkkkor néééézzük a 8/a feladatooot a tiiiiiiizenketttedik oldalooooooooon!” Erről mindenki tudta, hogy kérelhetetlen hangnem, és próbált felzárkózni, ha épp nem volt annyira fáradt már, hogy csak a tekintetét pihentesse rajtam, a hanghordozást pedig idegesítő alapzajként receptálja... Azonban ezt a program-pontot eléggé kielégítően abszolvtuk. Ezután lehetett játszani a nyárias napsütésben az udvaron „kapitányosat” – ami azt jelentette, hogy különböző szereplőket (a kapitányt, a kapitány lányát és fiát, valamint a sellőt) kellett utánózni, a „hajó/hullám/matróz” parancsszavakra pedig ide-oda szaladgálni. Mivel vicces játék volt, nagyon sokat nevtünk, és jól el is fáradtunk, utána pedig ismét jöhetett a szabad játék, amit naponta kiköveteltek és jobbra hagytam is magam rábírn. Nagyon figyeltem, hogy mikor lehet elereszteni a gyepőt, és mikor kell szorosabban tartani: a lényeg az volt, hogy szinte mindent lehetett, ami nem hasonlított a káoszra és kistestvérére, a zúrzavarra.

A szerdai napunk volt talán a legfárasztóbb: hét közepe volt, a hétvégi energiataralékok hétfőn és kedden kifogytak, elpárologtak, és velük együtt a türelem és a figyelem is. Aznap sokat matekoztunk, és egyéb feladatokat is oldottunk, verset tanultunk, így hát tanárnős hangnembem nyomtam az ipart szinte másfél-két órán keresztül. Mivel nincs ebben rutinom, néha érződött, hogy elfogy a szusz, meg lehetett szimatolni az amatőr pedagógusi vér szagát, és le lehetett csapni. Itt csupán az volt a szerencsém, hogy amatőr futó vagyok, aki már lefutott három félmaratont, így tudva tudom, hogy amikor az embernek az az érzése, hogy nincs további erőtaralék, akkor még mindig van egy kevéske erőtaralék a látszat ellenére is... Így éltük túl közösen és épségben az én pedagógiai félmaratonomat, a gyepő meg hol laza volt, hol szorosabb. Ez másképp nem ment (nekem legalábbis).

Csütörtök volt ezzel szemben a teljes meglepetés napja számomra. Halk zenés ebéd, plüssözés, házizás után a legnagyobb mozgásigénnyel megáldott kisfiú megállapította sztoikusán: „Esik az eső, ma nem lehet kimenni az udvarra!” Nem tagadom, fellelegeztem, mert arra készültem, hogy külön nemzetközi bé-

különböző lelki alkatúak, ahogy az engedelmes lányok is), külön-külön felületet követeltek maguknak, ahol egymagukban tudták formába önteni méretes vízióikat, valódi térképet készítettek kikívánkozó belső világukról. Meg nem tudnám mondani, hogy a szótlan engedelmeskedés, illetve a kérelhetetlen különutas szerep

Sellő a tenger mélyén

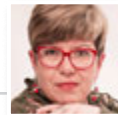
ketárgyalás és meggyőzőtanfolyam tétje lesz az, hogy az osztályteremben való ücsörgésre rábírom őket, főleg a fiúkat. Nem volt már erre szükség, így hát rögvest előkerültek a gondosan előkészített, éppen ilyen „vészhelyzetekre” tartogatott, asztalméretű rajzlapok, no meg a feladvány: a lapja sarkára mindenki képzeljen el egy lakatlan szigetet, amelyet neki kell belaknia hajótörés után, azt rajzolja oda le, természetesen a „laptársaival” együttműködve. A lányok azonnal vették a lapot, körülülték a papírt, és elkezdtek kidolgozni a maguk kis szigetét. A fiúk, különböző ürügyekkel, csak külön-külön voltak hajlandók dolgozni, mindenki a maga nagy méretű lapjára. Úgyhogy meg ne halljak bárkit is, hogy arról beszél, hogy a nők elférfiasodtak, a fiúk meg elnőiesedtek, hiszen itt abszolút mindenki a maga nemi jegyei szerint reagálta le a feladványt: a lányok szorgosan és odaadóan szépitgették és alakították a képzeletbeli hajlékukat, miközben a fiúk, mint valami csatára készülő hadvezérek (pedig nagyon

kinek miben és főként miért jó vagy rossz, csupán arról tudok beszámolni, hogy ez a művészeti akció pontosan így történt, és eléggé hitelesen ábrázolta azt a klasszikusnak számító nőiességet és férfiaságot, amelyről manapság azt szoktuk mondogatni, hogy elveszett, pad alatt, a polcon kell keresni, és „aj, mivé lett a világ”. Hát íme, nem lett „mivé”...

Utolsó napunkon, pénteken már csendes tevékenységeket kerestek maguknak a gyerekek. Nem erőltettem a közös programpontokat sem, az iskola könyvtárából kikölcsönözött gyerekkönyvek fölött hajladoztak szinte egész délután. Persze játszottak is, de mindenki érezte már, hogy öles léptekkel közeledik a hétvége, és közös kalandunk fináléja is. Nos, ilyen volt beugró tanciként kalandozni Csodálatos After Országban...

BARTHA RÉKA

bartha.reka.emese@gmail.com

Erdélyi Magyar Középiskolás Sportolimpia Kolozsváron

„Hú, ez jó volt, még jövünk”

Kolozsváron szervezték szeptember 17–21. között az Erdélyi Magyar Középiskolás Sportolimpiát. Az RMDSZ, a Communitas Alapítvány, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem, az Erdélyi Ifjúsági Sportegyesület és a Testnevelő Tanárok Országos Tanácskozása legnagyobb sportrendezvényén 11 sportágban mintegy 750 diák vett részt.

Az első Erdélyi Magyar Középiskolás Sportolimpiát 2015-ben szervezte meg az RMDSZ, a Communitas Alapítvány, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem, az Erdélyi Ifjúsági Sportegyesület és a Testnevelő Tanárok Országos Tanácskozása. Aztán a világjárvány miatt két év szünet következett a legtöbb magyar középiskolást megszólító sportrendezvény történetében. Végül 2022-ben ismét fellobbant a képzeletbeli olimpiai láng. Szeptember 17–21. között tizenhárom megye – Szatmár, Szilágy, Bihar, Kolozs, Hunyad, Maros, Hargita, Kovászna és Brassó – összesen 31 oktatási intézményeinek diákjai méretettek meg. A mintegy 750 versenyző 11 sportágban – atlétika, asztalitenisz,

FOTÓK: FACEBOOK.COM/AMIOOLIMPIA

Összességben jó volt, klassz volt, a gyerekek még akarnak menni. Szerintem ez mérvadó, hogyha a gyerkőc azt mondja, hogy „hú, ez jó volt, még jövünk”. Már szervezkednek is, hogy jövőre is részt vegyünk a sportolimpián.

kosárlabda, kézilabda, labdarúgás, lótenisz, röplabda, sakk, strandröplabda, streetball, úszás – összesen 50 versenyszámban állt rajtvonalhoz.

A sportolimpián a marosvásárhelyi Bolyai Farkas Elméleti Líceum és a csíkszeredai Márton Áron Főgimnázium egyéni versenyzői és csapatai érték el a legjobb eredményt. A dobogó első helyét a bolyaisok foglalták el, ezzel megvédték bajnoki címüket. A második helyen a csíkszeredai főgimnázium, míg

a harmadik helyen a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégium végzett.

A sportolimpián már a kezdetektől részt vesznek a csíkszeredai Márton Áron Főgimnázium diákjai. Balla Szabolcs testnevelő tanár a Magyar Közoktatás megkeresésére azt mondta, jó érzéssel tölti el, hogy a kimagasló tanulmányi eredményeket elérő iskola diákjai a sportban is jeleskednek. „Jó évről évre látni, hogy diákjaink közül egyre többen vesznek részt a sportolimpián, az idén is legalább tizenkét sportolóval voltunk jelen. Nyilván voltak összefűzések, ami azt jelenti, hogy fociztak a kézilabdások, a kosarasok, vagy akár fordítva. Az utóbbi három évben nagyon sokat és céltudatosan tettünk azért, hogy a lehető legtöbbet hozzuk ki ebből az olimpiából, azaz a legjobb eredményeket érjük el. Talvayelőtt harmadik helyen végeztünk,

tavaly is, az idén szinte elsők lettünk. Egy pillanatig rosszul volt feltöltve az eredmény, e szerint elsők is voltunk a listán, de jó, hogy az idén ezüstből kevesebb volt, így sikerült a második helyre lépnie a Márton Áron Főgimnázium csapatának. A diákok ugyanúgy élvezték mint az előző években, úgyhogy jó tapasztalat volt, itthon mindenki megdicsért mindenkit, mindenki boldog, úgyhogy most már lehet nekiállni tanulni” – összegzett a csíkszeredai főgimnázium tanára. Megjegyezte: a siker annak is tudható, hogy diákjaik közül többen korábban és jelenleg is sportolnak.

Matei Linda, a kolozsvári Báthory István Elméleti Líceum testnevelés-tanára kollégáival együtt immár hetedik éve kísérte el a diákokat a sportolimpiára. Megkeresésünkre elmondta: iskolájukból évente több mint ötvenen

jelentkeznek a megmérettetésekre, így volt ez az idén is.

„Tavaly sokkal jobban szerepeltünk a sportolimpián, akkor több aranyérmeket gyűjtöttünk össze, és így a másodikok lettünk a ranglistán. Az idén csak két aranyérmeket tudtunk összeszedni, ellenben összesítettben így is a másodikok vagyunk. Egyébként az idén volt a legtöbb új sportolónk, tehát nyolcadikosokat is vittünk, akik még nem szerepel-

hetnek elégedetlenek, mert a gyerekek hozzáállása, a küzdőszellem, a kitartás és a fegyelem többet elárul annál, minthogy hány aranyérem van a nyakukban. Mi mindig fair módon vettünk részt a versenyeken, nem voltak csalások. A szabályzat szerint egyéni sportágban vagy csapatsportágban nem lehet több, mint két leigazolt játékos. Ez az idén sem fordult elő, és erre mindig büszkék vagyunk” – mondta Matei Lin-

Két ezüst- és két bronzéremmel tértek haza. A focinál is a csoportból sikerült továbbjutni, aztán veszítettünk. Az asztaliteniszben nem sikerült jól teljesíteni, de láttuk, hogy az ellenfelek sokkal komolyabban készültek. Összességben jó volt, klassz volt, a gyerekek még akarnak menni. Szerintem ez mérvadó, hogyha a gyerkőc azt mondja, hogy »hú, ez jó volt, még jövünk«. Már szervezkednek is, hogy jövőre is részt vegyünk

tek a sportolimpián. Adtunk egy ilyen frissítést szinte minden csapatunknak, ami nyilván időbe telik, hogy nagyobb

da. Hozzátette: az esős időjárás miatt egyes meccsek a tervezettnél jóval később kezdődtek, emiatt a gyerekeknek órákat is kellett várniuk, de mindezeket leszámítva jól érezték magukat.

A temesvári Bartók Béla Elméleti Líceumból 10 diák vett részt a sportolimpián, illetve velük tartott egy tavalyi végzősük is. A versenyzőket Borbély Anita edző és Muresan Noémi testnevelő készítette fel. Utóbbi először vett részt kísérőként a sportolimpián. Szerinte „klassz volt a verseny és profin volt megszervezve”.

„Mivel több versenyszámban voltak versenyzőink, így nehézséget okozott az, hogy egyszerre kellett volna egy helyen lenni. Tehát volt focicsapatunk, volt két úszónk és egy asztaliteniszezőnk. Az úszók ügyesen szerepeltek ahhoz képest, hogy ők egy héttel azelőtt tudták meg, hogy megyünk a versenyre.

a sportolimpián. Mindenféleképpen sikerélmény volt, és jó szájjal jöttünk haza” – mondta Muresan Noémi.

Az összesített éremtáblázat élmezőnye:

1. Bolyai Farkas Elméleti Líceum 10 arany 5 ezüst 3 bronz
2. Márton Áron Főgimnázium 10 3 8
3. Székely Mikó Kollégium 6 3 1
4. János Zsigmond Unitárius Kollégium 5 2 1
5. Kölcsey Ferenc Főgimnázium 4 2 2

A teljes éremtáblázat a sportolimpia.ro/eredmenyek oldalán tekinthető meg.

BIRÓ ISTVÁN

biroistvan1993@gmail.com

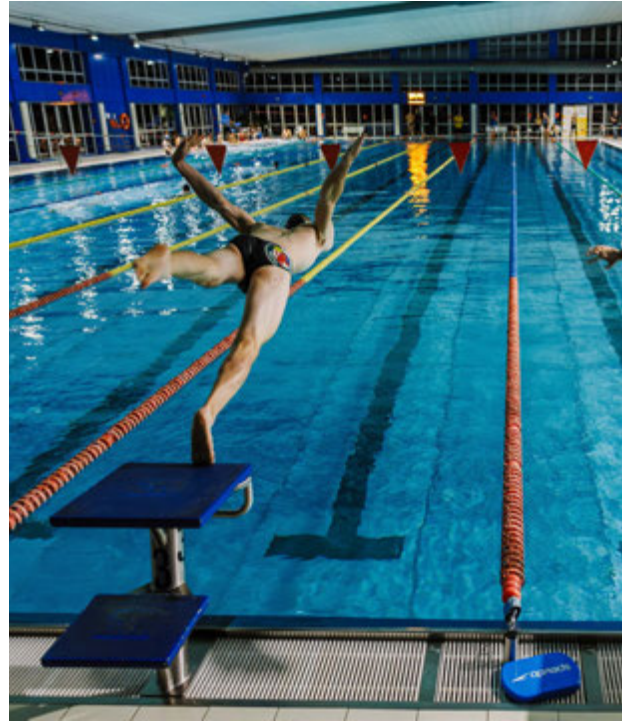
A mintegy 750 versenyző 11 sportágban – atlétika, asztalitenisz, kosárlabda, kézilabda, labdarúgás, lánbtenisz, röplabda, sakk, strandröplabda, streetball, úszás – összesen 50 versenyszámban állt rajtvonalhoz.

eredményeket érzünk el, de nem vagyunk elégedetlenek. Ezt a kollégáim nevében is elmondhatom, hogy nem

FOTÓ • SERAR SZABOLCS

FOTÓ • FACEBOOK.COM/AMOLIMPIANK

FOTÓ • SERAR SZABOLCS

FOTÓ • SERAR SZABOLCS

FOTÓ • FACEBOOK.COM/AMIOLIMPIANK

FOTÓ • SERAR SZABOLCS

FOTÓ • SERAR SZABOLCS

Hányadika van ma?

A mi iskolánk reáliskola. Ezért is volt megdöbbenő, amikor azt tanultuk, hogy a nagy októberi szocialista forradalom 1917. november 7-én tört ki, Petrográdban. Leningrádban. Szentpéterváron. Nem is forradalom, hanem hatalomátvitel volt. Aztán polgárháború lett belőle, és 1922-re kialakult a Szovjetunió. Rövid u-val.

A rövid u ismerős onnan, hogy magyar–lengyel perszónálunió, I. Nagy Lajos és Ulászló idejéből. Ilyenkor két állam uralkodója ugyanaz a személy, de a két állam között nincs igazi kapcsolat. Előfordulhat például, hogy egyik hadban áll, a másik nem. Volt ilyen kapcsolat Magyarország és Ausztria között is, de az állítólag csak névleg volt perszónál. Történelmileg réal volt.

Mint az iskolánk. Melynek falai közt megtudtuk, hogy a nagy októberi forradalom november hetedikén tört ki. De az ortodox Oroszországban (mely akkor még nem volt Szovjetunió) akkoriban a Julianus-naptárt használták, és október huszonötödikét írták.

Reáliskolások vagyunk, ezért próbálják nekünk elmagyarázni a dolgot. A naptárral. Az időszámítással. Amit a keresztény világ Jézus születéséhez vagy fogantatásához köt, és ahol érdekes módon nincs origó. Nincs nulla. Időszámításunk előtt 1 után következik a Krisztus utáni 1. év.

Akkoriban római világ volt. A római számsorban nincs nulla. A nulla az arab számrendszer találmánya, mely belopta az európai kultúrába a semmi és a nagyon sok gondolatát. Addig nem volt semmi, és egyből nem lehetett tízet, százat, ezret gyártani, mert az egy jele I, a tízé X, a százé C, az ezeré pedig M volt. Nem úgy az arab rendszerben, ahol a semmit használva 1-ből származtatjuk a tizedeseket és a tízes sokszorosokat, csak úgy potyogtatjuk a sok nullát.

De vissza a naptárhoz. Amiből van julián és gregorián. Az első a másodikhoz képest 13 nap késésben van. Innen adódik például a román húsvét és a magyar húsvét közti különbség. Mert

FOTÓ: PIXABAY

„Mert az első és legfontosabb dolog, hogy egzaktak legyünk. Ahogy reáliskolai tanulókhöz illik.”

az ortodox egyház a régi Julianus-naptár, a többi keresztény egyház a javított Gergely-naptár szerint határozza meg a húsvét időpontját.

Ahol márpedig minden tanulónak illik tudnia, mikor hányadika és mennyi az anyni. És hol volt novemberben október, Szentpéterváron, Leningrádban. Mert az első és legfontosabb dolog, hogy egzaktak legyünk.

A Julianus-naptárt Julius Caesar vezette be, Krisztus előtt 45-ben, ezt pedig XIII. Gergely pápa módosította 1582-ben. Azt gondolná az ember, hogy mióta világ a világ, az év 12 hónapból állt. Dehogy! A Julianus-naptár előtt a rómaiak 10 hónapos naptárt használtak, az év pedig 295 napból állt. Október

akkoriban a nyolcadik hónap volt, innen a neve: októ-ber. Szeptem, októ, novem, decem! Csak Julius Caesar naptárával lett 12 hónapos a római esztendő.

De ez a dolgoknak csak a keresztény része. Mert az iszlám naptár Mohamed próféta Mekkából Medinába való vándorlásától (Kr. u. 622) számítja a kezdetet, és 354 napból áll. A zsidó naptár kezdetét héber hittudósok számították ki az Ószövetség alapján, Kr. e. 3761. október 7-re esik, eszerint ez volna az ember teremtésének pillanata.

Mindezekből látható, mennyire bonyolult keresztkérdés lehet az, hogy hányadika van ma. Egy reáliskolában. Ahol márpedig minden tanulónak illik tudnia, mikor hányadika, és mennyi az anyni. És hol volt novemberben október, Szentpéterváron, Leningrádban. Mert az első és legfontosabb dolog, hogy egzaktak legyünk. Ahogy reáliskolai tanulókhöz illik.

LÁSZLÓ NOÉMI
nocsek@gmail.com

Városi szintű vidéki iskola Krasznán

Infrastruktúrában, kínálatban és az oktatás minőségében is számos nagyvárosi iskolával képes felvenni a versenyt a krasznai Cserey–Goga Technológiai Líceum. A szilágysági tanintézményben – amely csak a nevében műszaki – több mint ezer gyermek tanul bölcsődétől tizenkettedig osztályig. Az utóbbi években a folyamatos fejlődés és megújulás jellemezte a krasznai iskola életét. Szükség volt a terjeszkedést biztosító beruházásokra, hisz Kraszna egy élő, dinamikusan fejlődő település, ahol ma is sok gyermek születik.

Amikor átlépjük a Cserey–Goga Technológiai Líceum kapuját, a szokványos vidéki iskolaudvar látványa még csak nem is sejteti, hogy nemcsak a Szilágyság, Erdély egyik legkorszerűbben felszerelt tanintézményébe érkeztünk. Pe-

Amikor átlépjük a Cserey–Goga Technológiai Líceum kapuját, a szokványos vidéki iskolaudvar látványa még csak nem is sejteti, hogy nem csak a Szilágyság, Erdély egyik legkorszerűbben felszerelt tanintézményébe érkeztünk.

dig tudjuk, hogy a krasznai iskola nem csak az ezer fölötti diáklétszámáról híres. Ami Romániában még egy hatezer lakosú község esetében sem szokványos. Ez több mindennek tudható be: egyrészt minden ide tartozik bölcsőde, óvoda, iskola – előkészítő osztálytól tizenkettedikig. Másrészt Kraszna egy élhető, fejlődő település, ahonnan a fiatalság nem menekül városra vagy idegen tájakra. Ellenkezőleg, egyfajta gyűjtőmedencének számít, mert a helyi gyermekeken kívül a környékbelieknek is otthont ad.

Szükség van a szakközépiskolára, de kissé másként

A folyosókon sétálva, érettségi tablók sokaságáról tekint ránk a változatos

múlt. Ugyanannak az iskolának a végzősei pillantanak a falról, csak éppen a tanintézmény neve és besorolása változik meglepő sűrűséggel. Jelenleg technológiai líceumként szerepel a minisztériumi nyilvántartásban, de lényegében reáliskola, ahol szakiskola formájában a műszaki oktatás is folyik. Mindenki tudja és vallja, hogy ez utóbbi aligha számít sikertörténetnek, de néhány szerencsés kivételtől eltekintve, hol az az országban? Ráadásul amióta az oktatási törvény nem teszi lehetővé a fele-fele szakosztályok működtetését, nehezen hozható össze egy teljes létszámú „tisza” osztály. Amint Anderlik István igazgató szemlélteti, amikor például egy évfolyamon nyolc diák turisztikai szakon volt, és másik nyolc mechanikán, az az osztály életképes volt. Amikor egyetlen szakkal hirdettek 15 helyet, az nem telt be. És akkor nem indulhatott újabb évfolyam... Az igazgató szerint ez az illetékesek meg gondolatlanságára vall, hiszen amúgy is látni, hogy országszerte mennyire leépült a szakoktatás. „Nem igaz, hogy mifelénk nem érdekli a szülőket vagy a diákokat ez a típusú oktatás, csakhogy Romániában még mindig túl sokat sajnálják a tizenkét osztály elvégzésének a fontosságát” – állítja a fiatal intézményvezető. Amúgy a krasznai szakiskolában autószerelőnek, lakatosnak és újabban felszolgálónak lehet tanulni. Ehhez minden körülmény adott, a környéken számos vállalkozó partner a fiatalok képzésében, ráadásul az iskola is elég komoly műhellyel rendelkezik. Ebből könnyen kikövetkeztethető, hogy a végzősöknek az elhelyezkedés

sem jelent gondot. Elég végigsétálni az egykori vármegyeközpont főterén, és megszámlálni, hány cégér díszel az épületek homlokzatán.

Nem magyarokkal tartatják fenn a román tagozatot

Szintén helyi sajátosság, hogy a román tagozatot nem a magyar szülők „táplálják”. Míg máshol mindmáig hódít az a múltból berögzült téveszme, miszerint „román iskolában a gyermek jobban érvényesül”, Krasznán és környékén az

Ugyanis a térségben – a magyar családok körében – nem jellemző, hogy a felnőttek huzamosabb ideig szeretteiktől távol, külföldön tartózkodnának. Legfeljebb egy-két hónapra szerződnek el valamilyen szezonmunkára.

emberek nem így gondolkodnak. „Magyar szülők magyar tagozatra íratják a gyermeküket. Vegyes házasságokban még előfordul ennek az ellenkezője, de ott is általában az a jellemző, hogy a gyermek kiskorában az óvodát és aztán esetleg az elemi magyar tagozaton járja” – mondja Anderlik. A helybéli roma közösség tagjai számára sem kérdés, hogy apróságait melyik tagozatra irányítsák. A szomszédbeli Rátonból érkező román cigányok viszont már az állam nyelvét választják.

A román tagozaton még így is az utóbbi években nehézkesen alakultak meg az osztályok. Pedig az iskola vezetősége rugalmasan viszonyul a kérdéshez, mindig az adott helyzethez próbálja igazítani az ajánlatokat. Az idén például környezetvédelmi szakot szeretnének indítani.

Nem jelent gondot Zilah közelsége

Óhatatlanul felmerül a kérdés, hogy mekkora gondot jelent Zilah közelsége. Kiderül, hogy kevesen gondolkodnak

tanerő jelentős része címzetes állásban van, amit esze ágában sincs felcserélni. Anderlik úgy véli, kollégái nem afféle ugródeszkának tekintik a Cserey–Gogát. Az iskolához való ragaszkodásról sokat elárul az a tény, hogy még azok sem vágyódnak Zilahra, akik egyébként a megyeszékhelyen laknak.

Az országos átlag fölött

A krasznai pedagógusok joggal büszkék arra, hogy a helyi iskola érettségi

mindössze helyi vagy megyei szakaszon. Mindez a szorgalmukat, valamint a tanerő hozzáértését és hozzáállását igazolja.

Óvoda könyvtárral

Szemünk-szánk tátva marad, amikor átsétálunk a száz méterrel odébb lévő hatalmas új épületbe, a térség legszebb és legnagyobb óvodájába. Mintha nem is egy hazai állami tanintézménybe látogatnánk. Csak a homlokzatról eltüntetett felirat jól kiolvasható, ám hűlt helye juttatja eszünkbe, hogy ez mégiscsak Románia. Feljelentés nyomán kellett eltávolítani az intézmény magyar és román megnevezését, mondja az igazgató, de azt is igyekszik hozzátenni, hogy hamarosan ismét visszakerül, immár fordított sorrendbe, hogy senkinek ne szúrja a szemét.

Az emeletes épületen Pap Erzsébet vezet végig, aki adminisztrátorként két bölcsődei és nyolc óvodai csoport működéséért felel. A bölcsit jelenleg 20 magyar és 9 román gyerek látogatja, az oviban hét magyar és egy román csoport van. Egyik fele rövid, a másik fele napközis programmal működik. Az infrastruktúrát bármely városi egység megirigyelhetné. A termek tágasak, ízletesen berendezettek, jól felszereltek. Talán elég, ha csak annyit mondunk, hogy az óvoda még saját könyvtárral is rendelkezik. A konyha és az ebédlő a legszigorúbb higiéniai és esztétikai feltételeknek tesznek eleget. Az udvar egy kisebb játszótér, ahol ott jártunkkor három csoport mókázik önfeledten. „Hála Istennek sem a települést, sem az óvodát nem fenyegeti elnéptelenedés, ami meg a bölcsőde iránti igényt jelenti, örömkre egyre nagyobb. A krasznai egy gyarapodó, erősödő közösség, amilyen kevés van Erdélyben” – büszkélkedik Anderlik István Loránd.

▲ A SZERZŐ FELVÉTELEI

Anderlik István, a krasznai Cserey–Goga Technológiai Líceum igazgatója

a Wesselényiben vagy a megyeszékhely valamelyik román iskolájában. Legfeljebb azok, akik a középiskolai tanulmányaikat mindenképpen humán tagozaton szeretnék folytatni. „A természettudomány szakon sincsenek háttérbe szorítva a humán tantárgyak” – állítja az igazgató, és ez lenne az egyik magyarázata annak, hogy a gyermekek nem vállalják az egyébként alig húsz kilométeres ingázást. Csak azok mennek be Zilahra, akik matematika–informatika szakon szeretnék végezni középiskolai tanulmányaikat.

Ugyanez a ragaszkodás jellemzi a tantestületet. Míg máshol az a jellemző, hogy a tanár menekül(ne) a vidéki iskolából, vagy legalábbis minél közelebb húzódná a városhoz, Krasznán a

eredményei rendszerint az országos átlag körüliek, ami azt jelenti, hogy vidéki iskolaként nem kullognak a városi elit tanintézmények mögött. A tavaly például Szilágymegyeben az igencsak előkelő 5. helyre kerültek az érettségi eredmények alapján.

Erdély számos más magyar vidékéhez képest az itteni tanulóknak a román nyelv és irodalom nem afféle mumus. Nemcsak az iskolában, az egyetem is jól boldogulnak az államnyelvvél. Mert például, aki könyvelő szeretne lenni, annak csak románul van lehetősége továbbtanulni.

Nemcsak a képességi vizsgán és az érettségiben bizonyítanak a csereys diákok, a különböző tantárgyversenyekről is számos díjat gyűjtenek be. És nem

Az országos helyreállítási terv keretében minden termünkben bútort cserélhetünk, az új számítástechnikai felszerelést már be is szereltük” – mutatja az új gépeket az igazgató. Mindezt úgy, hogy az eddig használt számítástechnikai eszközöket sem lehet réginek nevezni...

Az igazgató hangsúlyozza, hogy minden egyes fejlesztési beruházás egy lépéssel közelebb viszi az iskolát ahhoz, hogy a nagyközség diákjai minőségi oktatásban részesüljenek. Ehhez meg minőségi feltételek és épületek is kellenek. „A diákok életüknek nagy részét az iskolában, óvodában töltik, ezért nem mindegy, hogy hol és milyen körülmények között tanulnak” – nyomatékosítja Anderlik.

Legutóbb a múlt tanév vége előtt ünnepeltek a krasznaiak, amikor a helyiek által postai óvodaként emlegetett, alapoktól felújított épületet avatták újra. Bár óvodaépületnek nevezik, valójában iskolaszerepet fog betölteni, ide költöznek és itt tanulnak majd az előkészítő osztályosok. „Remélem, hogy a kisdíákok, akik ide fognak járni, otthonuknak tekintik majd az épületet, ugyanúgy, ahogy az őket tanító pedagógusok is” – fogalmazott a szalagvágáson az igazgató, kiemelve az RMDSZ-többségű tanácsosi testület és Kovács István polgármester támogató hozzáállását.

Egy bentlakás kialakítása is jól jönne az iskolának, azonban a campusprogramba leadott pályázatukat elutasították. Az önkormányzat pedig képtelen önerőből megépíteni. Hátravan még az udvarrendezés, de arra csak az összes munkát befejezte után vállalkoznak.

Nyugodt légkörben a tanulás is jobban megy

Az iskola nemcsak falakat, mint ahogyan nemcsak oktatást jelent. Mindenek fölött: nevelést, gondviselést, tehetséggondozást, szakirányítást. Amint Anderlik István Loránd mondja, a Csereyben nyugodt légkörben, jó hangulatban zajlik a munka. „Ehhez folyamatosan kell a gyermekeket figyelni. Mert olyan nincs, hogy valami gond mutatkozzék, és ne tűnjön fel! Ha valami apró kis jelét is észleljük annak, hogy valamelyik diákunk kezd félrecsúszni, rögtön közbelépünk, postázuk a meghívót a szülőnek. Egyébként

nagyon sok meghívó megy ki, hisz a kommunikáció a minden. Ha meg időben közbelépsz, könnyen elejét veszed a nagyobb gondoknak. Ha nem törődsz vele, nem tudsz segíteni” – vallja a matematika szakos intézményvezető. Elismeri, voltak, vannak és lesznek problémás diákok. Mint ahogyan problémás helyzetek is. De a gondokat nem úgy kell elképzelni, mint a nagyvárosi iskolákban. Sem a drogfogyasztás, sem a bullying terén. Krasznán sem teljesen ismeretlen fogalmak, de nem

jellemzőek. Anderlik szerint sokat segít a szülők hozzáállása, illetve helyzete. Ugyanis a térségben – a magyar családok körében – nem jellemző, hogy a felnőttek huzamosabb ideig szeretteiktől távol, külföldön tartózkodnának. Legfeljebb egy-két hónapra szerződnek el valamilyen szezonmunkára.

SZUCHER ERVIN
juventus.kronika@gmail.com

Oktatás keresztyén szellemiségben – 25 éves a Talentum iskola

Immár 25 éve kínál személyre szabott oktatást és keresztyén nevelést a Talentum Református Iskola. Harbula Hajnalka, a kolozsvári magánintézmény igazgatója a mérőkövekről, a Montessori-elvekről és pedagógusi arculatról, a születésnap rendezvényekről beszélt.

Születésnap konferenciával, vendiák-találkozóval, koncerttel és emlékkötettel ünnepli megalakulásának 25. évfordulóját a Talentum Református Iskola, amely Kolozsváron egyedülként nyújt magyar nyelvű oktatást magánintézményként. Harbula Hajnalka igazgató elmondta, születésnap lévén már a szeptemberi tanévnyitón minden osztály kapott egy-egy tortát, megénekeltek az iskolát, és elfújták a gyertyákat. Az ünnepi események sorát az október 18–19. közötti, Hétköznapi pedagógiai gyakorlatok című konferenciával folytatták, amely minden érdeklődő számára nyitott volt. „Pénteken reggel 8 és 11 között óralátogatási lehetőséget kínáltunk az iskolában, ami szerintem a szülők és pedagóguskollégák számára egyaránt fontos, érdekes lehetett. A déli megnyitót követően plenáris ülések, majd műhelyfoglalkozások voltak. A budapesti Gyermek Házából érkezett Lányi Marietta és Szabó Éva, akik az integrált, illetve speciális nevelésről osztották meg tapasztalataikat, valamint Berszán Lídia az iskolában, családban, partnerkapcsolatban lévő egészséges együttműködésről beszélt” – részletezte a programot az igazgató.

Hozzátette, a szombati nap hangsúlyosan a Talentumról szólt, délelőtt az iskola alapítói, az intézményvezetők tekintettek vissza a kezdetekre és az elmúlt 25 év munkájára, délután pedig a volt és jelenlegi pedagógusok mesélnek tapasztalataikról. A Harbula Hajnalka arról is beszélt, hogy számukra újdonságként decemberben egy vendiák-találkozót is terveznek, valamint májusban a diákok és szülők részvételével

egy ünnepi koncertet. Szintén ekkor szeretnék a nagyközönség elé tárni azt a kötet, amelyben az iskola történetét mutatják be.

A 2000 szeptemberében Református Montessori Iskola néven megnyílt intézményt olyan református szülők és tanárok hozták létre, akik hittek abban, hogy a változó világba született gyermekeknek szilárd keresztyén értékrendre és Istenbe vetett élő hitre, ugyanakkor kritikus, kreatív, autonóm gondolkodásra van szüksége. Célkitűzéseik megvaló-

A 2000 szeptemberében Református Montessori Iskola néven megnyílt intézményt olyan református szülők és tanárok hozták létre, akik hittek abban, hogy a változó világba született gyermekeknek szilárd keresztyén értékrendre és Istenbe vetett élő hitre, ugyanakkor kritikus, kreatív, autonóm gondolkodásra van szüksége.

sításához gyermekre szabott, cselekvés-központú, érdeklődésvezérelt módszer után kutattak, és így akadtak rá a Maria Montessori (19. és a 20. század fordulójának egyik legnagyobb hatású pedagógusa) által kifejlesztett pedagógiai rendszerre.

Arra a kérdésünkre, hogy az elmúlt években változott-e az iskola pedagógiai arculata, az intézményvezető azt válaszolta, alapvetően nem, továbbra is keresztyén szellemiségben, a Montessori-elveket alkalmazva dolgoznak.

„Viszont az akkreditációs folyamat során rájöttünk, hogy a mai kolozsvári társadalom nincs felkészülve egy nagyon hagyományosan Montessori-elveken működő intézményre. Így váltottunk, és a jelenlegi romániai tanrendet követjük, de az elemistáknál Montessori-módszerekkel dolgozunk, az elveket pedig a gimnazisták esetében is követjük, nagy hangsúlyt fektetve az egyéni munkára” – magyarázta Harbula Hajnalka.

A mérőkövek kapcsán kiemelte, akárcsak minden intézmény életében, az indulás is annak tekinthető, viszont itt az iskolaalapítók bátorságán kívül szükség volt a szülők bátorságára is, akik a 2000-es években áthelyezték gyermekeiket a közoktatásból egy magánoktatási rendszerbe. Szintén fontos pillanat volt az akkreditáció elnyerése, valamint amikor 100, majd 150 gyerekkel indult a tanév, a 2024/2025-ös tanévben pedig csak emelkedett ez a szám: 158 diák kezdte el tanulmányait a Talentum Református Iskolában.

Harbula Hajnalka arra is kitért, hogy lépcsőzetes tandíjrácsot dolgoztak ki, amelynek a legalsó küszöbe alig 200 lej. „A családban egy főre eső jövedelemnek feleltetjük meg a tandíjas összeget. Azért bontottuk így szét, mert magániskolaként is szeretnénk mindenki számára elérhető tenni ezt a típusú pedagógiai munkát. Tehát a legalsó tandíjrácsunk a nagyon-nagyon alacsony jövedelmű családok számára is elérhető, és minden évben igyekszünk olyan osztályokat összeállítani, amelybe nagyon sokféle társadalmi és szociális háttérrel rendelkező gyerekek kerülnek be” – hangsúlyozta a kolozsvári tanárnő. Mint kifejtette, így a Talentum nem tekinthető hagyományos értelemben vett magánintézménynek, nincs profitorientáltsága, inkább szociális jellegű oktatási magánintézményként jellemezhető.

B. L. J.

Közel 10 ezer kötetet kínál a Mesekuckó

A Mesekuckó közösségi könyvkölcsönző és a Heltai Könyvtár egybeolvasásával jött létre az a családbarát könyvtár, amelyet szeptember 28-án, a magyar népmese napja alkalmából tartott rendezvény keretében nyitottak meg Kolozsváron. Brem Ágnes ötletgazda a minden korosztályt megszólító gyűjteményről, terveikről beszélt.

A harmincéves múlttal rendelkező, az utóbbi években nem igazán jól működő Heltai Könyvtár és a nyolcéves Mesekuckó közösségi könyvkölcsönző története fonódik össze a Heltai

tagsági díj nélkül fog működni, hiszen eddig is adományokat kaptak, így ezentúl is lehet könyvvel, pénzzel, önkéntes munkával támogatni a Mesekuckót.

Újdonságként kiemelte, hogy a könyvtárban különböző programokkal is várják majd az érdeklődőket, a gyerekeknek olvasásfejlesztés, a felnőtteknek olvasóklub szerepel az előzetes tervek között. A Mesekuckó minden nap 9 órától 15 óráig, kedden és csütörtökön 18 óráig tart nyitva, ugyanakkor igény szerint bővíülhet ez a program.

FolkCenterben szeptember 28-án tartott megnyitón – magyarázta Brem Ágnes. A Mesekuckó ötletgazdája rámutatott, már évek óta keresnek egy helyet, ahol igazi könyvtárat nyithatnának, és tavaly született az ötlet, hogy a Heltai adja majd az infrastruktúrát, teret, a Mesekuckó pedig „hozza a motort, és a sok-sok apró olvasót”. Mint kifejtette, az egyéves felújítás, majd a berendezés során számos önkéntes alapú segítséget kaptak, „hihetetlen közösségi erő” eredménye a kolozsvári intézmény létrejötte, megnyitása.

Brem Ágnes arról is beszélt, hogy gyűjteményük körülbelül 10 ezer kötetet számlál, fele-fele arányban felnőtt- és gyermekkönyveket. „A gyerekrészleg az apróktól egész a tini korosztályig tudunk olvasnivalót nyújtani, ugyanakkor a kicsiknek szóló ismeretterjesztő könyvek hiánypótlóak számukra. Szintén izgalmas, hogy aki korábban a Mesekuckótól gyerekkönyvet kölcsönzött, most a Heltai gazdag felnőttirodalom-gyűjteményéből is válogathat. Így azt mondhatjuk, hogy a kicsiktől a nagyokig mindenki találhat itt olvasnivalót” – magyarázta az ötletgazda. Hozzátette, a könyvtár

A magyar népmese napját a Magyar Olvasástársaság kezdeményezésére 2005 óta ünnepeljük. Céljuk az volt, hogy a népmesék fennmaradjanak, és a mesékben élő bölcsesség tovább szálljon az új generációkra. A jeles ünnepnapnak Benedek Elek születésnapját, szeptember 30-át jelölték ki. Ezen a napon a könyvtárosok, óvónők, pedagógusok, mesével foglalkozó szakemberek, valamint a meseszerető gyerekek és felnőttek megkülönböztetett tisztelettel fordulnak mind a magyar, mind más népek meséi felé. A mindig sikeresen küzdő mesehősök példáját követte Benedek Elek, aki egyszerre volt újságíró, író, szerkesztő, kiadó, művelődés- és oktatáspolitikus, országgyűlési képviselő, mesegyűjtő, mesemondó. Egyik legjelentősebb magyar mesegyűjtőként korának igényeire és lehetőségeire válaszul írásban rögzítette örökségünk egy részét. Gyűjtő és alkotó munkája példaképpül szolgál a felelősségteljes nevelés és szellemi örökségünk ápolása terén – olvasható a Turul.info oldalon.

B. L. J.

Empátia, konfliktus- és stresszkezelés elemi osztályokban

„...csak ember légy fiam!” csendül fel ez a sor Bojtorján együttes rég népszerű dalában. De mit is jelent embernek lenni? Tudományos megfogalmazásban embernek, személyiségnek lenni azt jelenti, hogy komplex érzelmekkel és kapcsolatokkal rendelkező, önállóan gondolkodó lények vagyunk, akik felelősséget vállalnak tetteikért, és képesek vagyunk a világban való aktív részvételre.

A személyiségfejlesztés az iskolában fontos szerepet játszik a diákok teljes körű fejlődésében, nem csupán az ismeretek átadásában, hanem a szociális, érzelmi, és pszichológiai képessé-

Fontos, hogy a 23 diák minél nagyobb mértékben együtt tudjon dolgozni, együtt tudjon élni – amolyan kis családként.

gek fejlesztésében is. A cél az, hogy a diákok olyan készségekkel gazdagodjanak, amelyek nemcsak az iskolai eredményeiket javítják, hanem az életben is sikeresebbé teszik őket.

Nálunk a nap sok apró pontjában megjelenik a szociális készségek fejlesztése, mivel fontos, hogy a 23 diák minél nagyobb mértékben együtt tudjon dolgozni, együtt tudjon élni – amolyan kis családként. Minden felmerülő konfliktust kommunikációval próbálunk megoldani, előtérbe helyezem az empátiát, amelynek segítségével a gyerek a társa helyében érezheti magát, majd megfogalmazza a történetet, hogy mit cselekedett helytelenül, milyen érzései lehetnek a bántott félnek. Főleg előkészítő és első osztályban játszottunk szerepjátékokat, amiknek segítségével a gyerekek egyes helyzetbe belekerülhettek, végiggondolták,

FOTÓ • PIXABAY

Minden életkorban lényeges kialakítani a konfliktuskezelés módszereit, a gyerekek számára is módfelett hasznos

megfogalmazták: milyen érzés lenne számukra, ha...

Most, 3. osztályban sokszor a háttérből figyelek, hogy egyes konfliktusokat hogyan oldanak meg a diákjaim. Vannak, akik még mindig bántalmazással, agresszióval próbálnak kikerülni egy-egy kellemetlenebb helyzetből, viszont a többségük a beszélgetést helyezi előtérbe. A helyzetet sokszor bonyolítják a baráti viszonyok, ugyanis sokszor nehezebb igazat adni, esetleg bocsánatot kérni olyan társtól, akivel az illető gyerek nincs a legnagyobb barátságban.

Most már a gyerekek maguk fogalmazzák meg, hogy mi egy család vagyunk, egymást segítjük, bátorítjuk, biztatjuk, szeretjük, és próbáljuk elfogadni olyannak, amilyen. Az egymás segítése, a családi légkör sokszor a legapróbb cselekedetekben nyilvánul meg: amikor valakinek segítségre van szüksége egy feladat megoldásában, többen is kérik tőlem az engedélyt, hogy mehessenek oda, segíthessenek. Amikor egy írószerre vagy bármi apróságra van szükség, kérdés nélkül adják

a segítséget. Azok a diákok is kedvet kapnak az együttműködéshez, a segítségnyújtáshoz, akik általában inkább a háttérbe húzódva maradnak, ugyanis látják, hogy milyen jólesik, ha segítséget adunk, kapunk, egymásnak megköszönünk mindent. Természetesen többéves munka áll amögött, hogy egy idő után egyértelművé váljanak ezek a dolgok.

A szociális készségek fejlesztése mellett nagy szerepet kap az önismeret és önbizalom növelése is. Fontos, hogy a diákok megértsék saját erősségeiket és gyengeségeiket, és tudatosan dolgozzanak saját fejlődésükön. A pozitív visszajelzések, az akadályok leküzdése pedig hozzájárul az egészséges önértékelés kialakításához. A gyerekeknek folyamatos visszajelzésre van szükségük. Próbálok pozitív hangulatú, motiváló, őszinte visszajelzéseket adni a diákjaimnak, és teljes erőmmel küzdök azért, hogy elkerüljem a megszegyenítést. Sokszor nehéz számomra az, amikor egy gyerek látja, hogy valamilyen téren gyengébb, mint a társai, és nekem

ezt igazolnom kell, mégis próbálom motiválni, hogy ne adja fel.

Ami sokszor a legnagyobb kihívás, hogy azt a gyereket motiváljam, biztassam, pozitív visszajelzéseket adjak, dicsérjem, aki otthon, a szüleitől nem kapja meg mindezt, sőt esetleg pont az ellentétével szembesül folyamatosan.

A személyiségfejlesztés másik fontos összetevője az érzelmi intelligencia növelése. Az érzelmek felismerése és kezelése alapvető fontosságú a tekintetben, hogy a gyerekek jól tudják kezelni a stresszt, a szorongást és más kihívásokat. Az érzelmi intelligencia fejlesztésével a diákok jobb önszabályozási és döntéshozatali készségekre tehetnek szert. Ahogy előkészítő osztályban, úgy negyedik osztályban is fontos és hatékony az úgynevezett érzelemkártyák hasz-

Most, 3. osztályban sokszor a háttérből figyelek, hogy egyes konfliktusokat hogyan oldanak meg a diákjaim. Vannak, akik még mindig bántalmazással, agresszióval próbálnak kikerülni egy-egy kellemetlenebb helyzetből, viszont a többségük a beszélgetést helyezi előtérbe.

nálata, amiken különböző érzelmeket kifejező arcok találhatók, amiket meg is lehet, sőt meg kell nevezni. Folyamatosan kell kommunikálni arról, hogy egyes érzelmeket mikor érzünk, egyáltalán mik azok az érzelmek, és ezek hogyan, miben nyilvánulnak meg. Van olyan diákom, aki hirtelen haragú, nem tud megbirkózni a hirtelen fellobbanó érzelmekkel. Amikor falba ütközik, elkezd hisztizni, sírni, ordítani. Sok idő kellett számomra, hogy megtanuljam kezelni ezeket a helyzeteket. Ma már hagyok neki pár percet, hogy kitombolja magát, majd megpróbálok vele beszélni, próbálom biztatni. Több alkalommal alkalmaztunk légzéstechnikát, és különböző nyugtató módszereket, amiket

elsajátítva kordában tudja tartani az érzelmeit.

Egy-egy stresszesebb pillanatban kezdjük el megfogalmazni az osztállyal, hogy mit érzünk abban a pillanatban, és kipróbálunk stresszkezelő technikákat. Mivel én is sokszor kerültem ilyen helyzetekbe, sőt manapság is nehézségem van a stresszkezeléssel, törekszem arra, hogy különböző módszereket próbáljak ki, amik számomra is hasznosak, és amiket a gyerekeknek időben meg tudok tanítani. Időben, mivel manapság az emberek óriási százaléka idegeskedik, szorong folyamatosan, és fogalma sincs, hogy ezt mivel kezelje. Úgy gondolom, hogy a világ fejlődése a stresszt, a szorongást nem megszüntetni fogja, hanem egyre több embert, egyre gyakrabban fogja érinteni, így meg kell tanulni kezelni. Minél kisebb korban ismerik fel magukon, hogy mikor stresszelnek, szoronganak, annál hamarabb nyílik lehetőség arra, hogy mindenki kitapasztalja a számára hatékony megoldási lehetőségeket.

A személyiségünkhöz az is hozzátartozik, hogy önállóak és felelősségteljesek vagyunk, leszünk. A diákok felelősségteljes viselkedésre való nevelése, beleértve a feladataik elvégzését, a közösségi normák betartását és az önálló döntéshozatalt, jelen van folyamatosan. A kisebb és nagyobb osztályokban is jelen van, így felkészítik őket az életre, ahol szintén nap mint nap megjelenik az önállóság, felelősségvállalás, önálló döntéshozatal.

A cél, hogy a diákok képesek legyenek saját döntéseikért felelősséget vállalni, valamint megfelelően kezelni az önállósággal járó kihívásokat. Óriási következetességet kíván a személyiség ezen területének a fejlesztése, ugyanis ha a gyerek megszokja, hogy a cselekedeteinek következménye van, függetlenül attól, hogy milyen tanuló, milyen képességekkel rendelkezik, milyen a viselkedése, személyisége, megtanulja egy életre, hogy vállalnia kell a tetteiért a pozitív és negatív következményeket egyaránt. Kisebb osztályokban megszokott a fekete és piros pontok adásának gyakorlata, aminek bár vitatottak a pozitív, negatív hatásai, a módszer sokszor mégis hatékonyan működhet. Természetesen mindenféle jutalmazás vagy büntetés mellett jelen kell hogy legyen

a kommunikáció, hogy a gyerek teljesen megértse, ő most miért részesül büntetésben vagy jutalmazásban.

Egy másik aspektusa a személyiségfejlődésnek, amire szintén nap mint nap szükség van, és az egész életünket körbefogja, az a problémamegoldó képesség. Az iskolai feladatok nemcsak az intellektuális készségeket, hanem a kreatív gondolkodást és problémamegoldást is erősítik. A diákok megtanulják, hogyan közelítsenek meg komplex kérdéseket, hogyan dolgozzanak csapatban, és hogyan hozzanak meg racionális döntéseket.

Az emberek óriási százaléka idegeskedik, szorong folyamatosan, és fogalma sincs, hogy ezt mivel kezelje. Úgy gondolom, hogy a világ fejlődése a stresszt, a szorongást nem megszüntetni fogja, hanem egyre több embert, egyre gyakrabban fogja érinteni, így meg kell tanulni kezelni.

A személyiségfejlesztés az összes iskolai év alatt lényeges, hosszú távon hozzájárul ahhoz, hogy a diákok érzelmileg kiegyensúlyozottabbak, szociálisan érzékenyebbek és magabiztosabbak legyenek, ami elősegíti a sikeres életvezetést. Van, hogy a fejlődés útja rögös, hullámzó, viszont kitartás, hit és bizalom szükséges.

„A fejlődéshez két dolog kell: fáradhatatlan kitartás, és az a készség, hogy olyasmit is el tudjunk vetni, amibe pedig sok időt és munkát fektettünk be” – mondta Albert Einstein. Jó ezt fontolóra venni.

A szerző a székyudvarhelyi Orbán Balázs Általános Iskola tanítónője.

MIHÁLY GYOPÁR-
HENRIETTA
gyopar186@gmail.com

Ismeretterjesztő segédanyag a középiskolai oktatásban

Világhírű magyar természettudósok élete és munkássága

Az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság – EMT sikeres pályázata lehetővé tette a *Firka* különszámának megjelenését.

A *Firka* különszáma a világhírű magyar tudósok életét és munkásságát mutatja be, visszacsatolva a középiskolai tananyaghoz, hol és hogyan lehetséges felhasználásuk az iskolai oktatásban. A kötet hiánypótló, hiszen Erdélyben az iskolai tankönyvek nem tartalmazzák az ilyen típusú információkat. A világviszonylatban elismert tudósok kutatási eredményeinek egyszerű, könnyen érthető bemutatása, valamint tudósaink személyiségének, életének megismerése fontos példa lehet a tanuló ifjúság számára. Célunk ezzel a magyar oktatás minőségének javítása, a diákok általános ismereteinek bővítése, a középiskolai oktatás támogatása.

A kiadványban az alábbi kutatók, felfedezőik életét, munkásságát mutatják be a szerzők.

- Kása Zoltán: **Neumann János** (1903–1957)
  - Miholcsa Gyula: **Szilárd Leó** (1898–1964)
  - Majdik Kornélia: **Fabinyi Rudolf** (1849–1920)
  - Máthé Márta: **Eötvös Loránd** (1848–1919)
  - Kovács Lehel István: **Nemes Tihamér** (1895–1960)
- Tudósaink emlékét őrizzük meg tisztelettel!

Kiadó: Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság – EMT

Főszerkesztő: dr. Kása Zoltán

Felelős kiadó: dr. Köllő Gábor

Színes nyomtatás, terjedelem. 80 oldal, méret: 155 x 290 mm, matt fólia borító.

A kiadvánnyal kapcsolatosan érdeklődni lehet az EMT kolozsvári titkárságán: tel.: +40-744-783237, e-mail: emt@emt.ro, levélcím: 400750 Cluj, C.P.1/140.

Zajlik az Iskola Alapítvány délutáni oktatási programja

Az idei tanévben 13 megye (és Bukarest) 64 iskolájában 190 pedagógus közreműködésével indult az Iskola Alapítvány délutáni oktatási programja, melyben 2904 gyermek vesz részt. A szórványvidékeken működő afterschool program során a pedagógusok nemcsak a házi feladatokban segítik a gyerekeket, hanem különféle készségfejlesztő foglalkozásokat is biztosítanak számukra – olvasható az Rmdsz.ro-n. A délutáni oktatást igénylő, több mint 2500 család 66%-a magyar, 14%-a román, 18%-uk vegyes nemzetiségű, 2% egyéb, a romántól és a magyartól eltérő nemzetiségű. A program hozzájárul a mindennapi meleg ebéd költségeinek fedezéséhez is, ezzel is közvetett anyagi segítséget nyújtva a családoknak. Idén 2395 gyermek ebéd-költségeit az alapítvány biztosítja, míg 509 diák az Egészséges ebéd program részeként kap meleg ételt. A program hosszú távú célja továbbra is az, hogy vonzóbbá tegye az anyanyelvi oktatást, támogassa a magyar identitás megőrzését, és erősítse a magyar iskolák szerepét a szórványvidékeken is.

Román állami kitüntetését kapott a Székely Mikó Kollégium

Az oktatás világnapja alkalmából Klaus Iohannis államfő állami kitüntetésben részesített több iskolát, köztük magyar tanintézeteket is. Üzenetében az elnök a legszebb hivatásnak nevezte a nemzedékek formálását, és hangsúlyozta, meg kell becsülni mindazokat, „akik megnyitják az elmét, és formálják a jellemet”, akik maguk is példaképek azoknak a diákoknak, akiket oktatnak. Az *Agerpres* hírügynökség tájékoztatása szerint a román államfő állami kitüntetését adományozott több mint száz romániai tanintézetnek, köztük a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégiumnak, a székelyudvarhelyi Benedek Elek Pedagógiai Líceumnak és a Kovászna megyei Bardócon működő Benkő József Általános Iskolának is. A sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégiumnak odaítélt államelnöki elismerés kapcsán fontos megjegyezni, hogy a tanintézetnek otthont adó épületet a hatóságok újraállamosították. A Székelyföld egyik

legrangosabb iskolájaként számon tartott tanintézet és tanári lakások épületeit 1948-ban a román kommunista állam államosította. Az államosítási okmány szerint a református egyháztól vették el az ingatlanokat. A román állam 2002-ben visszaszolgáltatta az ingatlanokat a református egyháznak. Később azonban, egy feljelentés nyomán, az Országos Korrupcióellenes Ügyészség (DNA) büntetőpert indított a visszaszolgáltatási kérelmet elbíráló bizottság tagjai ellen, akiket – köztük Markó Attilát, a testület egykori tagját – 2014 novemberében jogerősen elítéltek, az ingatlanokat pedig visszavette az állam. Az egyház újabb restitúciós kérését 2016 májusában elutasította a bukaresti restitúciós bizottság. Az elutasító határozat megsemmisítéséért indított perben első fokon eljáró brassói táblabíróság nem fogadta el az egyház érveit, amelyek az ingatlanok korábbi egyházi tulajdonát igazolták, és 2016. december 20-án kihirdetett ítéletében elutasította az Erdélyi Református Egyházkerület kérését. A bukaresti legfelsőbb bíróság 2018-ban a Brassóban két évvel korábban hozott ítélet ellen benyújtott egyházi fellebbezés ügyében végleges ítéletet hirdetett. Az újraállamosítás ellen a romániai magyar egyházak, a politikai osztály és a civil társadalom egyaránt tiltakozott.

Szakmai utalványokat kapnak a pedagógusok

Minden tanév elején a pedagógusok 1500 lej értékű, a tanügyi adminisztratív személyzet pedig 500 lej értékű szakmai utalványban részesül, amelyet szakmai képzésekre, technikai felszerelésekre, szakkönyvekre, valamint az összeg harminc százalékát egyéni oktatási igényekre költhetnek. A szakmai utalványokat 2027-ig minden évben megkapják a közoktatásban és felsőoktatásban dolgozó pedagógusok és a tanügyi intézmények adminisztratív személyzete is. Az utalványok folyósítása a 2026–2027-es tanévig minden év októberében történik, majd egy év alatt lehet ezeket felhasználni. A kedvezményezett listáját minden év szeptember 20-ig készíti elő a tanfelügyelőség és az egyetem vezető-sége – írja az Rmdsz.ro

Irodalomtámogatási program indul több iskolában

Átfogó irodalomtámogatási programot indít az RMDSZ. A projekt keretében az Erdélyben élő írókat és műveiket népszerűsítik a szórványban, a médiában, valamint támogatják a kortárs erdélyi szerzők idegen nyelven történő megjelentetését is. A program szeptemberben indult, és 2025 februárjáig tart. Egyik fontos eleme a kortárs magyar, életvitelszerűen Erdélyben élő írók és műveik promoválása a médiában. A *Maszol* honlapján podcastek készülnek 25 kortárs erdélyi szerzővel, az Erdélyi Magyar Televízióban számos irodalmi műsorban lesznek láthatók a kortárs erdélyi szerzőkről készült műsorok, kulturális anyagok. Ugyancsak szeptemberben indul a Vidékek, irodalmak programozat, melynek célja, hogy a romániai magyar szórványban, illetve vidéken élő olvasókhöz is eljussanak a kortárs erdélyi szerzők. Ennek keretében közel száz irodalmi esemény zajlik majd szeptembertől februárig. Az átfogó irodalomtámogatási projekt része a kortárs erdélyi szerzők külföldön, idegen nyelven történő megjelentetését támogató program is.

„Enyhe” büntetést kapott a tanárverő diák

A bíróság szerint is „enyhe” ítélet született annak a marosvásárhelyi nyolcadikos diáknak az ügyében, aki idén márciusban édesanyja jelenlétében megverte az osztályfőnökét. Mint arról több hírportál is beszámolt, az eset brutalitása felháborította a romániai pedagógustársadalmat. A diák ellen egy újabb bűnügyi aktát nyitottak, fegyver tiltott viselése miatt ugyanis egy hónappal korábban késsel és törrel felfegyverkezve jelent meg a rendőrkapitányságon, hogy aláírja a hatósági felügyeletet. A tárgyalás során a próbaidős szolgálat tanácsadói úgy értékelték, a diák a velük való beszélgetés során sem tanúsított megbánást, empátiát. „Úgy ítéljük meg, nagy a kockázata annak, hogy a vádlott kiskorú más bűncselekményeket is elkövet” – alapították meg a Marosvásárhelyi Próbaidős Szolgálat tanácsadói. Hasonló következtetésre jutottak az igazságügyi pszichiátriai bizottság orvosai is. Az

október 11-én hozott ítélet értelmében a Marosvásárhelyi Kerületi Bíróság úgy döntött, hogy a törvény által előírt maximális időtartamra – hat hónapra – a napi jelenlétre vonatkozó nevelési intézkedést alkalmazza, és kötelezi a tanulókat egy pszichológiai tanácsadási program követésére. Emellett megtiltották neki, hogy 200 méteren belül megközelítse a tanárnőnek. Az ítélet indoklásában a bíróság elismeri, hogy a kiszabott büntetés enyhe, de rámutat arra, hogy nincs jogi alapja a szigorúbb büntetésnek, ugyanis a román büntetőjog nem ír elő szabadságvesztést a 7 évnél rövidebb ideig büntethető bűncselekményeket elkövető kiskorúak számára. A döntés nem jogerős, számol be a *Hotnewsra* hivatkozva a *Maszol*.

Száztizenöt éves a szilágysomlyói magyar iskola

Idén októberben is megszervezték a szilágysomlyói Báthory Napokat, ami a korábbi évekhez hasonlóan az ösztetartozásról, az egységről szólt. A háromnapos eseménysorozat keretében felidéztek a Báthory István Általános Iskola dicső múltját, és megünnepelték a város egyetlen magyar tannyelvű oktatási intézménye alapításának 115 éves évfordulóját. Az emléktábla-avatással összekötött ünnepi megemlékezésen a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségének (RMPSZ) megyei elnöksége ezúttal is kitüntette a megye kiváló pedagógusait, és tartalmas, színvonalas programokkal, játékos foglalkozásokkal várta a gyerekeket. Kovács Zoltán, a Báthory István Általános Iskola igazgatója a *Maszol*-nak elmondta, 1909 az első mérföldkő az iskola történetében. Ebben az évben indult a polgári iskola első osztálya 32 tanulóval. Az évforduló alkalmából emléktáblát helyeztek el a tanintézmény falán. Az emléktábla-leleplezést és a koszorúzást követően az ünnepség a helyi kultúrotthonban folytatódott, ahol felléptek az iskola diákjai, a Szederinda citeracsoport, a szilágybagosi Dörömbölő Néptáncsoport, Kozma Máté virtuóz hegedűművész és a B-DaRe helyi

konnyűzenei együttes. A Báthory Napok egyik fénypontja a megye kiváló pedagógusainak díjazása volt. Pedagógus Szolgálati Emlékérmeket kapott Ilyés Mária szilágycsehi tanítónő és Márkus László szilágyzoványi nyugdíjas tanító, tanfelügyelő. Pedagógus Mecénás Díjban részesült dr. Kerekes Adelhaida főtanfelügyelő-helyettes és Kéry Hajnal főtanfelügyelő-helyettes, Ady Endre szakmai díjban Hari Tünde Hajnalka tanfelügyelő és Rozs Rita Éva tanfelügyelő. A Szilágysági Magyarok díját Pethő Lóránd költő és Király András vállalkozó vehette át.

Kitüntették a kolozsvári látássérültek középiskoláját

Az Oktatási Érdemrend tisztikeresztjével tüntette ki Klaus Iohannis román államfő a kolozsvári Látássérültek Speciális Középiskoláját. A kitüntetést az oktatás világnapja alkalmából adta át az elnök. A Kolozs Megyei Tanács fennhatósága alá tartozó gimnázium a Románia oktatáson keresztül történő fejlődéséhez való hozzájárulásáért, a professzionalizmusért és az elkötelezettségért kapta az elismerést – írja a *Maszol*. „Ez egy újabb siker a Látássérültek Speciális Középiskolája számára, és az iskola presztízsének újbóli megerősítése. Gratulálok az iskola teljes csapatának az erőfeszítéseikhez, valamint a felelősségteljes munkájukhoz és a magas szakmai hozzáértéshez, amelyet a sajátos nevelési igényű diákok oktatása és nevelése terén tanúsítottak” – mondta Alin Tișe, a Kolozs Megyei Tanács elnöke. Ez az ország egyetlen speciális oktatási központja, amely kitüntetést kapott. Az elismerést október 8-án, kedden adták át a Cotroceni-palotában tartandó ünnepségen.

Egyre több a nyugdíjasként tanító tanár, és kevés a fiatal

Nőtt a tanügyben azoknak a tanároknak a száma, akik nyugdíjba vonultak, de úgy döntöttek, hogy órabéres szerződéssel dolgoznak tovább – hívta fel a figyelmet az Oktatási Szabad Szakszervezetek Szövetsége (FSLI). A szakszervezet vezetője az oktatás napja (október 5.) alkalmából szólalt fel, és

mutatott rá, hogy a helyzet oka egyrészt a végleges állások hiánya, illetve hogy nagyon kevés a fiatal, aki az állami oktatási rendszerben akar dolgozni. Az Oktatási Szabad Szakszervezetek Szövetsége (FSLI) képviselői szerint az egyetemet végzettek a „demotiváló fizetések” miatt nem érdeklődnek a tanári pálya iránt – idézi az *Agerpres*. A szakszervezet szerint a román állami oktatási rendszerben a kiharcolt fizetésemelések ellenére egy kezdő tanár jövedelme még mindig nem elegendő egy fiatal alapvető szükségleteinek fedezésére. A szakszervezet szerint az oktatásban égető szükség van arra, hogy fiatalok érkezzenek oda tele „energiával, innovatív ötletekkel” és új tanítási módszerekkel, és hogy felkeltsék a tanulók érdeklődését az iskola iránt: „Sajnos az oktatás dinamikájának jelenleg csak egy valenciája van: a helyettesítők számának növekedése az iskolákban országszerte. Ezt közvetlenül a tanulók fizetik meg, akiknek egy iskolai ciklus alatt 3-4 különböző tanár tanít egy tárgyat, különböző tanítási módszerekkel, eltérő stílusokban. Veszélyes a tanulók képzésére nézve ennyi instabilitás” – jegyzi meg a sajtóközleményben a szakszervezeti vezető.

Uniók viszonylatban Románia első a holokauszt oktatásában

Románia az Európai Unió első tagállama, amelyik a középiskolákban bevezette A zsidók történelme. A holokauszt választható tantárgyat – állapította meg az Európai Bizottság az antiszemitizmus elleni fellépésre vonatkozó uniós stratégiához készített október 14-én közzétett első időközi jelentésében. A 2023–2024-es tanévtől Romániában bevezetett tantárgyat az oktatási minisztérium az érintettekkel együttműködve dolgozta ki, és a romániai zsidó közösségek képviselői által javasolt esettanulmányokat tartalmaz, amelyek egyértelműen tükrözik a romániai holokauszt méreteit és sajátosságait – olvasható az Európai Bizottság az antiszemitizmus elleni fellépésre vonatkozó uniós stratégiához készített első időközi jelentésében.

D. SZ.